

College informatiebrief

Onderwerp: Smart Delta Drechtsteden / regionale samenwerking

Datum: 18 mei 2022

Portefeuille T.A. Spek

De Groeiagenda 2030 is de strategische visie voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de Drechtsteden in de periode 2018 - 2030. De uitvoering hiervan is sinds 2019 meervoudig lokaal belegd waardoor de lokale gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Ter ondersteuning en coördinatie is een regionaal team samengesteld. In 2021 is de naam van de samenwerking gewijzigd naar 'Smart Delta Drechtsteden' om een meer herkenbaar 'beeldmerk' te creëren. Inhoudelijk wordt onder deze vlag doorgewerkt aan de uitvoering van de Groeiagenda op de thema's wonen/bouwen, economie/werken, bereikbaarheid/mobiliteit en energie.

Meervoudig lokaal werken betekent dat de lokale raden de kaderstellende besluiten nemen. Concreet besluiten zij onder meer over het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma inclusief budget. Deze besluitvorming vindt plaats in het najaar en vertaalt zich naar de lokale begroting. Daarnaast ontvangen de raden een monitor en een jaarverantwoording.

Regionale samenwerking Smart Delta

In 2019 is door de zeven raden het budget voor de regionale uitvoering van de Groeiagenda t/m 2022 beschikbaar gesteld. Dit betekent dat in 2022 een nieuw besluit nodig is ten aanzien van het vervolg in 2023. Bij het vaststellen van de nieuwe GR Sociaal heeft de raad van Sliedrecht in oktober 2021 via een amendement besloten dat zij vóór de Kadernota 2023 hierover een besluit wil nemen. Daarbij dient ook aandacht te zijn voor het versterken van de governance, het opdrachtgeverschap en de huidige samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenten.

In deze CIB gaan wij hier nader op in. Daarnaast ontvangt u als bijlagen een aantal documenten die inzicht geven over de Smart Delta Drechtsteden:

- Factsheet Smart Delta: dit document bevat een algemene toelichting op de samenwerking en de belangrijkste opgaven.
- Jaarverantwoording Smart Delta 2021: hierin staat wat er in 2021 is gedaan en bereikt. En wat dit heeft gekost.
- Monitoringsverslag voorjaar 2022: het betreft een verslag vanuit de bestuurlijke werkgroepen waarin de belangrijkste successen en knelpunten per thema worden benoemd.

Doorzetten regionale samenwerking

Momenteel zitten we in de beginfase van een nieuwe bestuursperiode. In Sliedrecht is net een nieuw college gestart, terwijl bij veel andere gemeenten nog geformeerd wordt. Bovendien wordt dit verkiezingsjaar de P&C cyclus wat anders ingestoken. Er komt een beleidsarme kaderbrief 2023. Dit vormt samen met het coalitieakkoord de basis voor een collegewerkprogramma. Vervolgens vindt de vertaling plaats naar een Programmabegroting 2023 die de raad in het najaar vaststelt. Daarmee worden dit jaar de integrale, beleidsrijke besluiten niet in een Kadernota, maar meer via de Programmabegroting genomen.

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord staat: *'Sliedrecht kan niet zonder de regio en de regio kan niet zonder Sliedrecht'*. Daarbij dient regionale samenwerking bij te dragen aan de doelen van Sliedrecht (Koers 2030) en/of de doelen van de Smart Delta Drechtsteden. Het verder ontwikkelen van de samenwerkingsvorm en meer (financiële) speelruimte voor andere en extra allianties/projecten (ook geografisch met bijv. Molenlanden en Gorinchem) worden als belangrijke punten genoemd.

Proces besluitvorming

Het college ziet het als meest passend om een expliciet besluit over de regionale samenwerking te nemen in combinatie met de lokale Programmabegroting 2023 en het regionale Uitvoeringsprogramma Smart Delta 2023. Dit vanwege de positieve houding in het coalitieakkoord m.b.t. regionale samenwerking en het feit dat in dit verkiezingsjaar met een beleidsarme Kaderbrief wordt gewerkt.

Met deze werkwijze ontstaat ruimte voor het college om de komende periode de ontwikkelpunten in de meervoudig lokale samenwerking op te pakken. Ook met de (deels nog te vormen) nieuwe colleges van de buurgemeenten. Door deze uitwerking in samenhang te zien met het collegewerkprogramma en de vertaling naar Programmabegroting wordt een samenhangend geheel aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. De raad kan dan een integrale afweging maken tussen alle voor Sliedrecht belangrijke thema's en het beschikbaar stellen van de daarvoor benodigde middelen. Hier koppelen we dan ook het besluit over de Smart Delta / regionale samenwerking aan. Het jaarlijkse budget voor de Smart Delta (€ 360.000 aandeel Sliedrecht) maakt overigens structureel deel uit van de Sliedrechtse begroting en daarmee ook van de beleidsarme Kaderbrief. Via de Programmabegroting 2023 neemt de raad hier vanzelfsprekend een nieuw besluit over.

Sturen op de samenwerking

Bij deze CIB zijn stukken gevoegd die beeld en geluid geven bij wat de regionale samenwerking doet en oplevert. Het zijn daarmee inhoudelijk relevante documenten voor de verdere uitwerking en afwegingen over het vervolg. Zoals hierboven al aangegeven gaan wij de komende periode aan de slag met de ontwikkelpunten. Aan de ene kant gaat het dan om de samenwerkingsstructuur- en afspraken (daarover zo meteen meer) en aan de andere kant om wat wij inhoudelijk vanuit de regio verwachten (en andersom). Ofwel, welke ondersteuningsbehoefte hebben wij en wat dragen wij zelf bij? En welke kansen liggen er voor samenwerkingen buiten de Smart Delta?

De uitwerking van deze vragen maakt onderdeel uit van de verdere besluitvorming. Wij willen u als raad hier uitdrukkelijk bij betrekken (beeldvormend na de zomer). De uitkomsten dienen bovendien ook als Sliedrechtse input voor het regionale Uitvoeringsprogramma 2023. De invulling van dat Uitvoeringsprogramma vormt vervolgens een belangrijke inhoudelijke grond voor de afweging van het beschikbaar stellen van de middelen via de lokale Programmabegroting.

Samenwerkingsafspraken

De zeven gemeenten werken op grond van de 'Uitwerkingsovereenkomst samenwerking op het gebied van Ruimtelijke Economie' (SOK) samen aan de Smart Delta / Groeiagenda. De raad van Sliedrecht heeft aangegeven dat het opdrachtgeverschap, budgetrecht lokale raden en de P&C cyclus van de Smart Delta beter omschreven kunnen worden. Daarnaast dienen met het opheffen van de Drechttraad en het DSB enkele taken en bevoegdheden opnieuw belegd te worden. Ook zijn er vraagtekens gezet bij de juridische grondslag van de SOK. De raad heeft het college daarom opdracht gegeven de SOK uiterlijk per 1-1-2023 te wijzigen, dan wel te beëindigen/vernieuwen.

Juridische grondslag

Bij deskundigen is navraag gedaan over de juridische grondslag van de meervoudig lokale samenwerking via de SOK. Zij geven aan dat de SOK gaat over uitvoerende bevoegdheden en die berusten bij de colleges. Het is dan ook aan de colleges om een dergelijke SOK aan te gaan. In dit geval betreft het een 'Uitwerkingsovereenkomst' onder de vlag van de 'Regeling onderlinge samenwerking Drechtstedengemeenten' (art. 3, lid 5). Alle raden hebben destijds toestemming verleend om deze regeling op grond van artikel 1 Wgr aan te gaan.

Belangrijk is wel dat in de SOK geen raadsbevoegdheden aan de colleges worden toebedeeld. Dat is niet het geval. Hieronder treft u een aantal passages waar uit blijkt dat de kaderstellende bevoegdheden bij de lokale raden liggen:

- 1. De Centrumgemeente coördineert het proces om te komen tot een door alle raden geaccordeerde en de Drechtraad vastgestelde strategische visie als bedoeld in het eerste lid.*
- 2. De Partijen verplichten zich het Uitvoeringsprogramma inclusief de ontwerp begroting zo spoedig mogelijk maar uiterlijk 1 oktober van elk jaar of de eerst mogelijke vergadering na die datum ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraden.*
- 3. Het blijft de verantwoordelijkheid van iedere portefeuillehouder zelf om verantwoording af te leggen aan de eigen gemeenteraad.*
- 4. De gemeenteraden sturen en controleren via de gangbare lokale processen het eigen college van Burgemeester en Wethouders en de individuele leden daarvan.*

Aanpassing SOK

Dat de juridische grondslag op zichzelf correct is wil niet zeggen dat er geen aanpassing van de SOK noodzakelijk en/of wenselijk is. Allereerst dient met het opheffen van de Drechtraad helderheid te komen dat die taken en bevoegdheden nu volledig bij de lokale raden liggen. Het betreft de rol bij de strategische visievorming en de monitoring. Ook constateren wij dat de Sliedrechtse raad van mening is dat de SOK onvoldoende duidelijkheid biedt over het opdrachtgeverschap, budgetrecht en de P&C cyclus. Over het verbeteren van de SOK waren wij reeds in gesprek met onze partners en dat zetten wij de komende periode door. Ons doel is daarbij dit jaar een aangepaste SOK te realiseren, waarbij we de raad aan de voorkant betrekken via een zienswijzeprocedure (conform opdracht van de raad). Bij voorkeur loopt dit proces gelijktijdig op met de hiervoor genoemde besluitvorming over de regionale samenwerking in de lokale Programmabegroting en het regionale Uitvoeringsprogramma.

Vervolgproces samengevat.

Stap	Toelichting	Planning
Coalitieakkoord + beleidsarme Kaderbrief 2023	<ul style="list-style-type: none">• Positieve houding t.a.v. doorzetten regionale samenwerking Smart Delta.• Extra aandacht voor effect/resultaat en doorontwikkelen van meervoudig lokaal samenwerken.	Juni 2022
Uitwerken ontwikkelpunten meervoudig lokale samenwerking in een plan	<ul style="list-style-type: none">• Concreet vormgeven doorontwikkeling meervoudig lokaal samenwerken.• Belangrijke thema's zijn samenbrengen Koers 2030 en Smart Delta (wat hebben we nodig van elkaar?), versterken sturing, opdrachtgeverschap en governance.• Beeldvormende vergadering met raad.	Juni / september 2022
Collegewerkprogramma	<ul style="list-style-type: none">• Vertaling plan meervoudig lokale samenwerking in het integrale collegewerkprogramma.	September 2022
Lokale Programma-begroting 2023 + Regionaal Uitvoeringsprogramma 2023	<ul style="list-style-type: none">• Kaderstellende, integrale besluitvorming door de raad.	Oktober – november 2022

	<ul style="list-style-type: none">• Inclusief een expliciet besluit over de regionale samenwerking en de benodigde middelen op basis van een gemotiveerd voorstel.• Zienswijzprocedure op een aangepaste SOK.	
--	--	--

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Sliedrecht,
De loco-secretaris, De burgemeester,

J.J. de Hondt

mr. drs. J.M. de Vries

SAMENWERKEN AAN BREDE WELVAART

De gemeenten in de Drechtsteden beschikken over hetzelfde DNA. Bevolkingsopbouw en -samenstelling, economisch profiel, arbeidsmarkt en de ligging in een groene omgeving komen sterk overeen. Ook hebben we dezelfde positieve kenmerken: een rijke historie en een eeuwenoude traditie van vakmanschap, waar innovatiedrang, hard werken en pragmatisme de boventoon voeren. Centraal gelegen in de Zuidwestelijke Delta op het kruispunt van wegen, water en spoor. Dé zuidelijke toegangspoort tot de Randstad. Een unieke combinatie van stedelijk gebied met een grote diversiteit aan voorzieningen én rustieke dorpen in het groen. Door het water aan elkaar verbonden. Ons gebied heeft als unique selling points: een krachtige, innovatieve (deels maritieme) maakindustrie en zorgsector en de internationaal toeristische trekpleisters als Unesco Werelderfgoed Kinderdijk, het Nationaal Park De Biesbosch en de historische binnenstad van Dordrecht.

slim · samen · vooruit

Aantrekkelijke oevers in de Drechtsteden
foto: She Fotografie

DOORPAKKEN OP GROTE UITDAGINGEN

Er is dus genoeg om trots op te zijn, maar er zijn ook forse opgaven. Bijna nergens in Nederland is de financiële en economische crisis harder aangekomen dan in onze regio. Grote fabrieken zijn gesloten (o.a. Lips en Nedstaal) of hebben te maken gehad met grote ontslagrondes (o.a. Royal IHC en Heerema Fabrication Group). Dit heeft forse littekens achtergelaten.

Onze regio heeft zich na de crisis zeker hersteld, maar de brede welvaart scoort 'afhankelijk van het onderzoek' gemiddeld (Brede Welvaartsindicator 2019 van de Universiteit Utrecht en Rabobank) of zelfs onder gemiddeld (Sociaal-economische dynamiek, Bureau Louter, 2019) op de schaal van Nederland. Dat is, gelet op de ligging in de Randstad, opvallend. De groei van het aantal inwoners blijft achter bij die in Zuid-Holland en Nederland. Dit geldt ook voor de banengroei. En het gemiddelde opleidingsniveau is aanzienlijk lager dan landelijk. Bij grote groepen inwoners is nog steeds sprake van onzekerheid, spanningen en maatschappelijk ongenoegen. Door ons economisch profiel zijn we kwetsbaar voor nieuwe tegenslagen. Een verdere sociaal-economische transitie is daarom van groot belang.

HET ONTSTAAN EN NUT VAN DE GROEIAGENDA

Om te zorgen dat onze regio toekomstbestendig en minder gevoelig voor crises wordt, is nodig dat overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen samen investeren in mensen, innovatie en de economie. De regio kan alleen het beste uit zichzelf halen door een samenhangende ontwikkelstrategie over de gemeentegrenzen heen.

Op basis van dit gedachtegoed is de Groeiagenda 2030 ontstaan; de strategische visie voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de Drechtsteden. In 2017 heeft het Drechtstedenbestuur de Groeiagenda overhandigd aan Gedeputeerde Staten als basis voor concretisering en intensivering van de samenwerking. Dit bod is tot stand gekomen in een gezamenlijk traject waarin alle colleges hun bijdrage leverden en samen de urgentie onderschreven om met meer focus en meer daadkracht aan de slag te gaan met de maatschappelijke opgaven op ruimtelijk-economisch gebied. Vanaf september 2019 wordt de Groeiagenda meervoudig lokaal uitgevoerd.

Een eerste resultaat van deze meervoudig lokale samenwerking was de overname door Oceanco van de werf van offshorebedrijf Heerema in Zwijndrecht. Door regionaal samen op te trekken met de jachtbouwer uit Alblasterdam en met de inzet van de EDB is de koop gesloten. Hiermee is de werkgelegenheid gegroeid, tot meer dan voor de sluiting van de werf.

Samen schouder onder regionale vraagstukken

Veel vraagstukken spelen regionaal en kunnen we alleen samen oppakken. Zo zetten we met onze regionale Innovatie- en Human Capital agenda in op een goede aansluiting van onze beroepsbevolking op de werkgeversvraag. Ook heeft de bundeling van de onderwijsvraag in gemeenten geleid tot de opening van Dordrecht Academy, waarmee we het hoger onderwijs terug halen naar ons gebied. Verder zijn de herontwikkeling van Nedstaal en verplaatsing van het Dordtse bedrijf Peute mooie resultaten die we behaalden dankzij onze samenwerking. Door aandacht te hebben voor de vraagstukken die bij bedrijven spelen, zorgen we voor behoud van werkgelegenheid, verduurzaming en filevermindering (vrachtwagens van de weg, bedrijven aan het water). Dit is alleen te realiseren wanneer je als regio vanuit het perspectief van economische groei/structuurversterking met elkaar optrekt.

Gezamenlijke profilering en lobby

Regionale uitvoering van lobby, communicatie en marketingstrategie blijft belangrijk in de profilering van onze regio, waarbij de kracht van centrumstad Dordrecht wordt benut voor meer slagkracht. Public Affairs ondersteunt de ruimtelijk-economische opgaven bij knelpunten in landelijk en provinciaal beleid. Denk hierbij aan de discussie rondom de rode contouren van het provinciaal woningbouwbeleid en de scheiding tussen stedelijk en landelijk gebied. Verdichting langs hoogwaardig openbaar vervoer (Merwedelingelijn) biedt kansen voor woningbouw in Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam. De gesprekken daarover worden op regionaal niveau gevoerd met de provincie Zuid-Holland. Daarnaast worden nieuwe financiële geldstromen aangejaagd die bijdragen aan versnelling.

CONTINUÏTEIT VEREIST

Juist in de huidige tijd waarin we onverwacht te maken hebben met een coronacrisis en recent de Oekraïne-crisis, staat het belang om ons te blijven inzetten voor een sterke toekomstbestendige regio weer haarscherp op ons netvlies. Daarvoor moeten de gemeenten in de Drechtsteden blijven samenwerken. Samen optrekken met hogere overheden, maatschappelijke partners, het

bedrijfsleven en onderwijs met als doel de brede welvaart in de regio te verbeteren. Meervoudig lokaal en in een hecht triple helix netwerk zetten we in op een slimmere economie die bijdraagt aan goede bereikbaarheid, fijn wonen en een duurzame leefomgeving. Met een belangrijke rol voor communicatie, marketing en Public Affairs om de verbinding, versnelling en investering te realiseren die hard nodig is. Zo gaan we slim samen vooruit.

DE ORGANISATIE

In de huidige situatie zijn de bestuurlijke trekkers verantwoordelijk voor het organiseren en monitoren van hun opgaven. Afstemming vindt plaats in de bestuurlijke werkgroepen, waarin de gemeenten worden vertegenwoordigd door de zeven lokale portefeuillehouders. De lokale portefeuillehouders, colleges en raden zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de opgaven en projecten. Lokale coördinatoren monitoren de lokale uitvoering en zijn het lokale aanspreekpunt. Zij staan in verbinding met elkaar en de regionale manager.

Vanaf september 2019 is deze werkwijze met Bestuurlijke Werkgroepen voor de vier opgaven in gang gezet. 2020 stond in het teken van verdere uitvoering van de ambities en het opbouwen van de coördinerende organisatie in Dordrecht als servicegemeente. De medewerkers zijn vanuit Bureau Drechtsteden in dienst gekomen bij de gemeente Dordrecht. De 'Uitwerkingsovereenkomst Samenwerking Ruimtelijke Economie' is door de zeven gemeenten gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt rondom de uitvoering. Ook zijn de budgetten vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden per 1 december 2020 overgeheveld naar de gemeente Dordrecht.

EEN NIEUWE MERKNAAM: SMART DELTA DRECHTSTEDEN

Nadat er niet meer onder een Gemeenschappelijke Regeling gewerkt werd aan ruimtelijke-economische opgaven, ontstond behoefte aan een gemeenschappelijke afzender voor gezamenlijke ambities. Een afzender die, naast de gemeenten, ook de andere partners in de regionale samenwerking omvat; de maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven, onderwijs en overige overheden in de regio. Er is een merk ontwikkeld dat alle partners in de samenwerking verbindt: Smart Delta Drechtsteden.

WAAR STAAT SMART DELTA DRECHTSTEDEN VOOR?

Met een gezamenlijke inzet bouwen de gemeenten met triple helix partners aan een vitaal en aantrekkelijk gebied voor (nieuwe) inwoners en ondernemers. We zorgen voor onderlinge verbinding en informatiedeling binnen dit groeiende netwerk door (kwartaal) bijeenkomsten en communicatiekanalen (o.a. website, nieuwsbrief en social media). Regionaal agenderen, monitoren en organiseren versus (meervoudig) lokaal uitvoeren is de formule voor succes op onderstaande opgaven.

Visual: Mecanoo

BOUWEN EN WONEN

Smart Delta Drechtsteden gaat voor meer woningen; 25.000 nieuwe woningen tot 2030. En dat is essentieel. Want mensen die hier wonen, hebben een woning nodig die bij hen past. Dat geldt ook voor mensen van buiten de regio. Bijvoorbeeld omdat ze hiernaartoe terug willen verhuizen. Of omdat ze hier werken en dichtbij hun werk willen wonen. Daarom werken de Drechtsteden aan voldoende passende woningen, zodat iedereen die dat wil hier goed kan wonen. Nieuwe inwoners zijn bovendien cruciaal om onze voorzieningen in stand te houden en om als gebied aantrekkelijk te zijn voor vestiging van nieuwe bedrijven.

Eigentijdse woongebieden bij ov en aan het water

Er komen woningen dichtbij openbaar vervoer-knooppunten, zoals in de Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht en nabij de haltes van de MerwedeLingelijn. De trein brengt je snel naar de Randstad, Zeeland of Brussel. Nieuwe woongebieden komen er ook langs de oevers van de Drechtsteden. Nu zijn daar vooral bedrijven gevestigd en kunnen inwoners niet overal het water zien. Door sommige van deze locaties te transformeren, ontstaan eigentijdse woongebieden aan het water. De reeds aanwezige waterbus verbindt de nieuwe gebieden met de bestaande centra. Zo ontwikkelen de Drechtsteden zich tot aantrekkelijke woonregio in de zuidelijke Randstad. Ook voor huishoudens uit de midden- en hogere inkomens en dat brengt de regio sociaaleconomisch beter in balans.

Regionale woningbouwprogrammering

Met een regionale woonvisie bepalen we een gezamenlijke ontwikkelrichting voor woningbouw en woonkwaliteiten. Regionale afstemming en kennisuitwisseling is nodig om de bouwproductie te versnellen. Daarnaast wordt een gezamenlijke lobby gevoerd richting provincie en Rijk.

WERKEN EN ECONOMIE

Smart Delta Drechtsteden gaat voor extra banen. Banen voor nu, maar ook voor de toekomst. Daar zijn gezonde, sterke bedrijven voor nodig en een arbeidsmarkt die aansluit bij de behoefte van het bedrijfsleven. Om dat voor elkaar te krijgen, werken we nauw samen met onderwijs en bedrijfsleven. We zetten de komende jaren in op 30.000 nieuwe arbeidsplaatsen. Kwaliteit en diversiteit naar type baan, opleidingsvraag en branche staan hierbij voorop. Zo creëren we een stabiele, economische toekomst, die blijvend kansen biedt voor groei en vernieuwing.

Vitale arbeidsmarkt verbinden met bedrijfsleven

De economie verandert. Technologie en digitalisering spelen een steeds grotere rol in het productieproces. Bedrijven in de Drechtsteden zijn doorlopend bezig hun kennis en kunde te verbeteren en te vernieuwen. Dat vraagt om mensen die niet alleen goed zijn opgeleid, maar die ook op veranderingen kunnen inspelen. Smart Delta Drechtsteden zet zich in voor het aantrekken, behouden en ontwikkelen van talent op een vitale arbeidsmarkt waar iedereen kan meedoen en die aansluit bij de behoefte van het bedrijfsleven. Hiervoor zijn initiatieven ontwikkeld als Smart Campus Leerpark, het programma Leven Lang Ontwikkelen, de mbo-aanpak BAAS en het Programma Hoger Onderwijs Drechtsteden. Stuk voor stuk voorbeelden van hoe regionale werkgevers, onderwijsinstellingen en overheid zich met elkaar verbinden met het oog op de toekomst.

Innovatiekracht vergroten en versterken

De maritieme sector en de (technologische) maakindustrie zijn van oudsher sterk geworteld in onze regio. Sectoren die een grote innovatiekracht laten zien. Met initiatieven als de Duurzaamheidsfabriek, de Maakfabriek en het MKB-Katalysatorfonds Drechtsteden willen we de innovatiekracht van de regio vergroten en versterken. Ook stimuleren we de onderlinge uitwisseling tussen bedrijven en samenwerking met het onderwijs. Om van elkaar te leren, samen nieuwe inzichten op te doen, producten en processen te ontwikkelen en die in de praktijk te toetsen. Die samenwerking blijft uiteraard niet alleen beperkt tot de bedrijven in de maakindustrie, maar geldt evengoed voor de zorgsector waar digitalisering een steeds grotere rol speelt.

Goed vestigingsklimaat

Groeiende werkgelegenheid vraagt om gezonde bedrijven die hun bedrijfsvoering op orde hebben en hun concurrentiepositie kunnen behouden en versterken. Smart Delta Drechtsteden werkt daarom aan een goed vestigingsklimaat, voor zittende en nieuwe bedrijven. Er vindt regionale afstemming plaats over de ruimtelijke programmering in de regio ten aanzien van kantorenaanbod en bedrijventerreinen. Een bedrijf moet zich kunnen verplaatsen en uitbreiden in de regio, afhankelijk van hoe het zich ontwikkelt. Vanuit de gedachte: het juiste bedrijf op de juiste plek. Zo wordt voorkomen dat bedrijven wegtrekken uit onze regio.

Ontwikkelpartners

Promotie en acquisitie van de Drechtsteden richting het bedrijfsleven is regionaal belegd bij Deal. Zowel nationaal als internationaal profileert Smart Delta Drechtsteden zich als een aantrekkelijke regio voor nieuwe investeerders en ondernemers. Op het gebied van onze economische agenda op human capital en innovatie werken we samen met regionale en bovenregionale triple helix-organisaties, zoals de Economic Board Zuid-Holland (EBZ), Economic Development Board Drechtsteden (EDB) en InnovationQuarter (IQ). Bovendien beschikt onze regio met de Regionale Ontwikkelmaatschappij Drechtsteden (ROM-D) als één van de weinige regio's in Nederland over een vehikel om, met inbreng van het risicodragend kapitaal, uitvoering te geven aan complexe revitaliserings- en verplaatsingsoperaties van bedrijven.

BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT

Smart Delta Drechtsteden werkt aan betere bereikbaarheid. Met het uitvoeren van ambities uit de Groeiagenda, 25.000 woningen en 30.000 arbeidsplaatsen, moet de regio inzetten op het aantrekken van extra inwoners en het vergroten van de lokale economie. Een voorwaarde voor het behalen van deze doelstellingen is een goede bereikbaarheid van de regio. Om dit op een integrale manier en op regionale schaal aan te pakken, is de Regionale Gebiedsagenda opgesteld. De vraag naar woon- en werklocaties beïnvloedt elkaar, maar heeft ook een belangrijke weerslag op het onderliggend wegennet en de vervoersstromen in de regio.

Slimme en duurzame mobiliteitsoplossingen

Met het uitvoeren van de Regionale Gebiedsagenda zorgt Smart Delta Drechtsteden dat het gebied ook in 2030 goed bereikbaar blijft. Dit versterkt de regio, die op een uniek kruispunt ligt van waterwegen, snelwegen en spoorlijnen. Door deze te verbinden, worden niet alleen de handel en maakindustrie goed ontsloten, maar blijft de regio ook goed bereikbaar voor mensen die er wonen of naartoe reizen. Slimme oplossingen voor mobiliteit die zo duurzaam mogelijk zijn. Bijvoorbeeld innovatief personenvervoer over water en een betere kwaliteit van het fietsnetwerk als duurzaam alternatief voor de auto.

Betere treinverbindingen en dedicated goederenlijn

De ontwikkeling van de Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht is een belangrijke aanjager voor een betere bereikbaarheid. Je kunt iedere 10 minuten de trein naar de Randstand nemen en stapt net zo makkelijk in de MerwedeLingelijn naar Gorinchem. De Drechtsteden zijn op die manier beter verbonden voor studenten en werknemers. Met hopelijk een apart spoor voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, want in dit gebied komen een heleboel nieuwe woningen.

Betere verbindingen over de weg

Ook het omliggende wegennet wordt aangepakt. De lokale N3 is al flink onder handen genomen. Met Rijk en provincie werken we aan plannen voor betere doorstroming van de A15 en A16 en stimuleren we uiteraard ook het gebruik van de fiets.

Foto: Devaca

ENERGIETRANSITIE

Smart Delta Drechtsteden gaat voor nieuwe energie. We werken toe naar een duurzaam systeem voor het opwekken van elektriciteit en het verwarmen van onze huizen en gebouwen. We kiezen in de Drechtsteden voor een realistische en nuchtere aanpak die gedragen wordt door inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners in de regio. Deze aanpak heeft ervoor gezorgd dat we één van de koplopers zijn op het gebied van de warmtetransitie. Het is onze ambitie om tussen nu en 2030 minimaal 12.000 en maximaal 25.000 woningen aan te sluiten op een warmtenet.

In balans met economie, leefbaarheid en natuur

Het is een immense en urgente opgave waar de komende jaren de schouders onder gezet moet worden om een leefbare aarde te kunnen doorgeven aan de generaties na ons. Smart Delta Drechtsteden streeft nadrukkelijk naar een rechtvaardige energietransitie. Zodat de lusten en lasten eerlijk worden verdeeld en niemand achter blijft. De balans met onze regionale en lokale economie, leefbaarheid en kwaliteit van landschap en natuur staat hierbij voorop.

Randvoorwaarden verbeteren

Helaas zijn de randvoorwaarden voor de energietransitie nog onvoldoende op orde. Dit komt doordat relevante wetgeving nog in ontwikkeling is, ambtelijke capaciteit binnen gemeenten te schaars is én de kosten nog te hoog zijn. Public Affairs voert namens Smart Delta Drechtsteden via verschillende kanalen lobby om dit blijvend onder de aandacht te brengen van het Rijk.

RIJKS EN EUROPESE MIDDELEN

Een krachtige regio die goed samenwerkt staat sterk richting subsidieverstrekters. Zo plukken we als Smart Delta Drechtsteden ook financiële vruchten van onze samenwerking op ruimtelijk economisch gebied. Een goed voorbeeld daarvan is de Regio Deal.

Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem

Met de toekenning van de Regio Deal hebben we 22,5 miljoen euro aan rijksmiddelen ontvangen voor verbetering van onze oevers, toegepaste innovatie en human capital agenda. Dit bedrag is door de Drechtstedengemeenten en provincie verdubbeld en is een belangrijke impuls voor de verwezenlijking van onze ambities. Een totaal van 45 miljoen euro investeren we tot 2025 de ontwikkeling van nieuwbouw, bijvoorbeeld op het oude IJzergieterijterrein in Hardinxveld-Giessendam. En in verschillende lokale oeverprojecten, zoals het Waterbusplein in Hendrik-Ido-Ambacht, de ontwikkelingen op het Nedstaal-terrein in Alblasterdam en de Noordoevers in Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht. Met het innovatiebudget zijn de projecten Smart Campus Leerpark, Innovatie Roadmaps en Regionaal Platform Digital Mainport Drechtsteden opgestart. En vanuit het human

capital budget kregen onder andere de programma's Hoger Onderwijs Drechtsteden, BAAS en Perspect een impuls.

Waar zetten we op in voor de komende periode?

Met onze gezamenlijke financiële investeringen hebben we inmiddels dus een fors bedrag aan externe financiering binnen gehaald voor de ontwikkeling van ons gebied. Mede hiervoor zijn goede gesprekken ontstaan met partners en is er veel beweging in de regio. Ook de komende periode zetten we regionaal in op het verkrijgen van extra middelen om onze ambities versneld te realiseren, zoals een nieuwe tranche van de Regio Deal, de Woningbouwimpuls, het Nationaal Groeifonds van het Rijk. In het bijzonder zetten we ons in om ook Europese subsidies naar onze regio te halen.

SOCIAALECONOMISCH HERSTEL IN EEN TOEKOMSTBESTENDIGE REGIO

We ambiëren een versterking van de sociaal-economische positie van de hele regio, ook al worden projecten niet altijd in de eigen gemeente uitgevoerd. De Spoorzone levert niet alleen woningen op voor de inwoners van Dordrecht en Zwijndrecht, maar voor de hele regio en versterkt daarnaast de bereikbaarheid van de gehele regio. Door verruiming van onze (duurzame) woningvoorraad en werklocaties, stimuleren we bovenregionale groei, maar zorgen we ook voor een verbetering van de leefomgeving en voorzieningen voor onze huidige en nieuwe inwoners. De regio wordt nog aantrekkelijker om te wonen en werken door een verbeterde bereikbaarheid over weg, water en spoor.

Met Smart Delta Drechtsteden zijn we een nieuwe weg ingeslagen om samen met bedrijfsleven, kennisinstellingen en andere maatschappelijke partners te bouwen aan een toekomstbestendige sterke regio. Samen met u gaan we graag slim samen vooruit.

**SMART DELTA
DRECHTSTEDEN**

slim · samen · vooruit

GROEIAGENDA DRECHTSTEDEN 2030

slim · samen · vooruit

**JAARVERANTWOORDING
OVER HET JAAR 2021**

INLEIDING

Voor u ligt de Jaarverantwoording van de Groeiagenda Drechtsteden 2030, over het jaar 2021. Vanaf 2019 werken we in de Drechtsteden meervoudig lokaal samen aan de uitvoering van de ruimtelijke-economische ambities van de Groeiagenda. Het jaar 2021 is het derde jaar van de ruimtelijk-economische samenwerking waarbij de gemeente Dordrecht de rol van servicegemeente vervult.

In 2021 hebben we verder gewerkt aan de uitvoering van de ambities op gebied van Bouwen en Wonen, Werken en Economie, Bereikbaarheid en Mobiliteit en Energietransitie. Daarnaast hebben we het gezamenlijke merk Smart Delta Drechtsteden gelanceerd tijdens de eerste kwartaalbijeenkomst op 2 november. Hiermee hebben we een volgende fase ingeluid voor verdere samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven onder het motto 'Slim samen vooruit'. De ambitie is om deze triple helix samenwerking verder uit te bouwen in 2022 en verder.

Financieel

We hebben in 2021, mede door de lancering van Smart Delta Drechtsteden, een lichte overschrijding van het budget van circa € 23.000. Vanuit 2020 was er een bedrag van € 279.000 in reserve gegaan. Het tekort van € 23.000 wordt uit deze reserve gehaald, waarmee er nog € 256.000 in reserve blijft, die besteedbaar is in 2022.

André Flach

Portefeuillehouder PA en Communicatie

André Flach en Maarten Burggraaf

Bestuurlijk Trekkers Opgave Werken en Economie

Trudy Baggerman en Arjan Kraijo

Bestuurlijk Trekkers Opgave Bouwen en Wonen

Ton Spek en Rik van der Linden

Bestuurlijk Trekkers Opgave Bereikbaarheid en Mobiliteit

Jacqueline van Dongen

Bestuurlijk Trekker Opgave Energietransitie

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	2
Jaarverantwoording Bouwen en Wonen	4
Jaarverantwoording Werken en Economie	7
Jaarverantwoording Bereikbaarheid en Mobiliteit	10
Jaarverantwoording Energietransitie	13
Jaarverantwoording Externe betrekkingen	17
Jaarverantwoording Communicatie	20
Financiële verantwoording	22

BOUWEN EN WONEN

Wat willen we bereiken?

- 25.000 nieuwe woningen en meer woningen in het hogere marktsegment.

Onze kernopgaven

Toevoegen woningbouw

- Versnellen van de bouwopgave op korte termijn.
- Stimuleren van een constante lokale planvorming en bouwstroom in de regio op langere termijn tot tenminste 2030.
- Het huidige woningtekort (frictieopgave) terugbrengen van 4% naar 2% en de lokale bouwopgave daarop aanpassen.
- Continu actuele regionale planmonitor.

Voldoende sociale woningbouw

- Realiseren van doorstroming door realiseren passend aanbod conform RIGO-onderzoek 2020.
- Sociale woningbouw inlopen naar niveau 'stand-still' conform RIGO-onderzoek, en zoeken naar regionale balans.

Wat hebben we bereikt?

- Realisatie van 1.018 woningen in 2021 in de zeven gemeenten gezamenlijk.
- Regionale planmonitor met alle harde en zachte plannen volledig gedigitaliseerd zodat strategische sturing mogelijk is.

- Jaarlijkse regionale woningbouwprogrammering ingediend bij de provincie Zuid-Holland.
- Onderzoek naar realiteit en haalbaarheid (Brink) opgestart (oplevering in 2022).
- Samen met Economic Development Board (EDB) verkenning gestart naar een regionale bouwtafel en het ontwikkelen van een verbindende gebiedsstrategie.
- De frictieopgave is in 2020 gedefinieerd in het RIGO-onderzoek. Dit onderzoek doen we driejaarlijks, waardoor hierover op dit moment geen nieuwe data beschikbaar is. De verwachting is echter dat de frictieopgave eerder zal zijn toegenomen dan afgenomen in verband met de olopende wachtlijsten voor sociale huur en de stijgende koopprijzen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Regionale planmonitor

Nadat in 2020 al veel energie is gestoken in het op orde brengen van de lokale woningbouwprogrammeringen om inzicht en overzicht te krijgen in de plannen, zijn we dit jaar nog een stapje dieper gegaan en zijn gesprekken gevoerd met alle projectleiders in de regio. Met alle gemeenten zijn de overzichten 'opgeschoond', wat wil zeggen dat aantallen, jaartallen van oplevering, woning typologieën en status bestemmingsplannen zijn geactualiseerd. Daarnaast is ook nadrukkelijk aan de orde geweest welke factoren maken dat de uitvoering van plannen achterblijft bij de ambities uit de Groeiagenda.

Ook zijn alle plannen gedigitaliseerd in het systeem ArcGIS, waarmee de woningbouwlocaties geografisch inzichtelijk zijn gemaakt. Een goede grip op de harde en zachte planvoorraad is relevant om zelf strategisch te kunnen sturen. Ook in verband met het provinciale woningbouwbeleid, gezien het feit dat onze woningbouwambities hoger zijn dan het maximaal toegestane aantal.

Wonen in de Drechtsteden

Jaarlijks vraagt de provincie alle regio's in Zuid-Holland een regionale woonvisie, inclusief planprogrammering, in te dienen. Voor ons is dit de rapportage 'Wonen in de Drechtsteden'. Deze is eind 2021 ingediend en past binnen de beleidsgrenzen van de provincie, doordat we een onderscheid hebben gemaakt in harde en zachte plancapaciteit en gebruik willen/kunnen maken van de 'reservepot' van de provincie Zuid-Holland, ook wel de 10%-pot geheten.

Voor de Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht is een verzoek ingediend om deze woningbouw mogelijk te maken vanuit de hierboven genoemde 10%-pot van de provincie. Dit is een pot die de provincie heeft gecreëerd door, van de totale ruimte die er is voor woningbouw, 10% af te romen en deze zelf toe te kennen aan projecten die zij van provinciaal belang acht. Een formele reactie van de provincie op de woningbouwprogrammering en het verzoek om ruimte uit de 10%-pot volgt begin 2022.

Realitycheck door adviesgroep Brink

In 2021 hebben we de woningbouwprogrammering voor de regio geactualiseerd. Daarvoor zijn we diep de cijfers ingedoken en hebben we de risico's ten aanzien van de uitvoering ook in beeld proberen te brengen. Om voor onszelf scherp te hebben of we aan de juiste knoppen draaien om de sociaal-economische sprong te maken, wat de te verwachten kosten zijn om onze ambitie uit de Groeiagenda waar te maken en om een goede onderbouwing te hebben voor onze ambitie richting provincie en Rijk, hebben we een opdracht gegeven aan adviesgroep Brink. De hoofdvragen die de Drechtsteden aan Brink stellen, zijn:

- Hoe komen we tot de gewenste versnelling van de uitvoering van woningbouwplannen?
- En vervolgens: hoe realiseren we daarmee de gewenste sociaal-economische schaalessprong?

De verkenning van de opdracht aan Brink heeft in het najaar van 2021 plaatsgevonden. De feitelijke uitvoering van het onderzoek vindt plaats in de eerste helft van 2022.

Collegeconferentie op 14 september 2021

Op 14 september kwamen de colleges van de Drechtsteden samen om te praten over de voortgang van de Groeiagenda en in het bijzonder de woon- en bouwopgave in het gebied. Er ligt een grote ontwikkelopgave in het gebied en er zijn kansen om de sprong voorwaarts te maken. Maar daarvoor is het nodig dat de

Drechtsteden, samen met hun triple helix partners, duurzaam samenwerken. Daarbij zijn bouwregisseurs of bouwtafels genoemd als instrumenten om de realisatie te versnellen. Het allerbelangrijkste in de triple helix samenwerking is elkaar ontmoeten, elkaars agenda kennen en begrijpen, bekendheid naar buiten toe en gezamenlijke doelstellingen. Je moet met elkaar een gedeelde taal spreken en snel, ook informeel, met elkaar kunnen schakelen. In deze collegeconferentie is afgesproken te onderzoeken hoe we een regionale bouwtafel kunnen vormgeven.

Verkenning regionale bouwtafel

Naar aanleiding van de collegeconferentie is een verkenning gestart, in samenwerking met de EDB, om te komen tot lokale bouwtafels en een regionale bouwtafel. Dit zal in 2022 verder vorm krijgen.

Verbindende gebiedsstrategie

In opdracht van de EDB en de Drechtsteden hebben architectenbureaus Mecanoo en West8 een inspiratiedocument gemaakt voor Smart Delta Drechtsteden, de 'Verbindende Gebiedsstrategie'. De eerste bevindingen zijn gedeeld op de eerste kwartaalbijeenkomst van 2 november 2021 door Adriaan Geuze en Francine Houben. De definitieve oplevering van dit inspiratiedocument is door de maatregelen rond corona uitgesteld naar begin 2022.

Zienswijze herziening omgevingsbeleid provincie

De provincie heeft ervoor gekozen haar omgevingsbeleid niet in één keer, maar in modules aan te passen afhankelijk van die dossiers waar wijzigingen aan de orde zijn. Ook in 2021 zijn verschillende modules herzien waaronder ruimtelijke kwaliteit, natuurnetwerk en, vanwege de inhoud voor de regio vooral relevant; bedrijventerreinen, grote ruimtevragers, verstedelijking, optimalisatie woningbouwplannen, sociaal en betaalbaar wonen en de 3 ha-kaart. Als gezamenlijke Drechtstedengemeenten hebben we een zienswijze ingediend, vanwege onze zorg op met name een drietal aspecten: de toenemende sturing in het omgevingsbeleid door de provincie, de mismatch tussen onze gezamenlijke ambities in de Groeiagenda en de huidige planologische ruimte voor woningbouw en het ontbreken van een deel van 't Oog op de 3ha-kaart. We hebben gebruikt gemaakt van de hoorzitting eind 2021 van Provinciale Staten, om onze zienswijze op deze punten te onderstrepen.

Dit heeft bij de vaststelling van de herziening door Provinciale Staten begin 2022 weliswaar nog niet geleid tot een aanpassing op de twee concrete punten woningbouwprogrammering en 3 ha-kaart. Maar wij zetten het gesprek daarover samen met de Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten in 2022 voort, onder andere bij de nieuwe herziening dit jaar van de module Ruimte en Wonen.

Proces 'Regionale samenwerking sociale woningbouw'

In 2021 en verder is vervolg gegeven aan het initiatief dat eind 2019 is gestart naar aanleiding van de evaluatie van de regionale PALT-afspraken. Een aantal (digitale) bijeenkomsten heeft plaatsgevonden tussen corporatie-bestuurders, huurdersorganisaties en (wonen-)wethouders in de Drechtsteden. Hierbij is ingezet op een hernieuwde werkwijze in de vorm van netwerksamenwerking, in plaats van institutionele samenwerking, die past bij de meervoudig lokale organisatie van de Drechtsteden. In de netwerksamenwerking gaan we elkaar (informeel) ontmoeten op belangrijke thema's waar we elkaar nodig hebben. Het doel hiervan is om elkaar beter te leren kennen en begrip voor elkaar(s) opgave) te vinden. Door de coronamaatregelen is het in 2021 niet mogelijk geweest fysieke bijeenkomsten te organiseren om nader tot elkaar te komen.

Samenhang met andere opgaven

Samenhang met Werken en Economie

- Samen met de EDB en de bureaus Mecanoo en West8 opdracht gegeven voor het opstellen van een verbindende gebiedsstrategie, met als doel het ontwikkelen van een inspiratiedocument voor een samenhangende ruimtelijk-economische agenda voor de regio.

Samenhang met Bereikbaarheid en Mobiliteit

- Inzet is om te bouwen nabij hoogwaardig openbaar vervoer (HOV): Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht, waterbushaltes, HOV-buslijnen, MerwedeLingelijn (feeder naar Dordrecht Centraal Station).

Samenhang met Energietransitie

- Nieuwe woningbouw wordt zo energieneutraal of energiepositief mogelijk gerealiseerd, zodat de energievraag en klimaatopgave niet verder worden vergroot. Bestaande woningbouw wordt waar mogelijk aangesloten op het warmtenet, waarmee aardgasvrije wijken en buurten ontstaan.

Samenhang met de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem

- In de pijler Dynamische Oevers zitten meerdere locaties waar wordt ingezet op woningbouw. De financiële bijdrage vanuit de Regio Deal is een belangrijke impuls om de uitvoering van deze projecten te versnellen.

Externe betrekkingen en lobby

Er is versterkt lobby gevoerd richting de provincie en het Rijk met betrekking tot de woningbouwambitie van de Groeiagenda, onder meer door middel van werkbezoeken en indiening van een zienswijze op het provinciale beleid.

Communicatie

Via de nieuwsbrief en social media is regelmatig gecommuniceerd over de bouwplannen in de verschillende Drechtstedengemeenten. Sinds de lancering van het merk Smart Delta Drechtsteden is dit de vlag waaronder alle lokale bouwprojecten samenkomen als invulling van een gezamenlijke regionale opgave.

WERKEN EN ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Groei van 30.000 banen in deze regio, passend bij het profiel van ons bedrijfsleven.
- Een gezamenlijk ecosysteem
 - Waar bedrijven en professionals elkaar vinden en versterken;
 - Waar we investeren in human capital;
 - Met een aantrekkelijk vestigingsklimaat, waarin ook woonklimaat en bereikbaarheid essentieel zijn.

Onze kernopgaven

- Werken aan banengroei en nieuwe investeringen, zowel kwantitatief als kwalitatief. Kijkend naar sectoren waar we de komende jaren groei verwachten én die maatschappelijk-economisch verdienvermogen en toegevoegde waarde voor de regio hebben. Afgelopen jaar is hier middels een economische analyse extra verdieping op aangebracht.
- Zorgen voor fysieke ruimte én milieuruimte voor bedrijven om te groeien, door te zorgen voor het juiste bedrijf op de juiste plaats (regionale programmering), kijkend naar locatie-specifieke eisen (denk aan watergebonden infrastructuur).
- Werken aan een dynamische (toekomstgerichte) arbeidsmarkt, met een op de vraag van de werkgevers toegesneden onderwijsaanbod en aanpassingsvermogen van de beroepsbevolking (onder andere via 'Leven lang ontwikkelen').
- Werken aan vernieuwing van de industrie (credo: 'van staal naar digitaal'), met ondersteuning bij innovatie, faciliteiten (pre-competitieve innovatieprogramma's en faciliteiten, zoals Fieldlab

Smart Industry) en het verstrekken van toegang tot kapitaal voor innovatie en groei et cetera.

Wat hebben we bereikt?

Vestigingsklimaat

- Met behulp van de inzet van ROM-D zijn twee bedrijfsverplaatsingen (in casu Dolderman en Peute) in 2021 contractueel afgerond en gezeurd. Deze worden in de komende jaren gerealiseerd. Daarmee is een belangrijke mijlpaal bereikt om te zorgen voor groei van de bestaande bedrijven, op basis van het adagium 'het juiste bedrijf op de juiste plaats'.
- Met de gemeenten en Deal is gestart met de uitwerking van bedrijfspaspoorten. Met deze paspoorten willen we als regio meer richting geven aan inkleuring/profileren van bedrijventerreinen, om daarmee investeringen/leads beter te kunnen richten en per terrein te zoeken naar meer toegevoegde waarde en clustervorming.
- Wat betreft de banenontwikkeling voor de regio tikken we in vier jaar tijd een groei van meer dan 9.000 banen aan. De werkgelegenheidsgroei is hiermee hoger dan het gemiddelde in Nederland.
- In het kader van de regionale acquisitie en promotie opgave heeft Deal in 2021 de volgende resultaten behaald: in totaal zijn er 61 nieuwe projecten geïdentificeerd, waarvan zes bedrijven geland zijn in de regio. De bedrijven zijn actief in de regionale kernsectoren: maritiem, smart industry en logistiek. Daarnaast zijn er acquisitie onderzoeken gestart in de superjachtbouw en zakelijke dienstverlening. Door corona hebben acquisitie- en promotie evenementen voornamelijk online plaatsgevonden. Deal heeft deelgenomen aan vier vakbeurzen

(Rotterdam Maritime Capital of Europe), twee inhoudelijke webinars (smart industry) georganiseerd, vijf evenementen (Friends of the River) georganiseerd en het totale aandeel online media (nieuwsbrief, website en social media) vergroot met 45%.

Human capital

- Samen met de Economic Development Board en de gemeente Dordrecht is Dordrecht Academy van start gegaan in het centrum van Dordrecht. Dit biedt tweejarige, praktische hbo-opleidingen aan, toegespitst op de vraag van het regionale bedrijfsleven. Dordrecht Academy zal uiteindelijk gevestigd worden in het Kopgebouw op Smart Campus Leerpark.
- In 2021 is, als uitvloeisel van het Programma Hoger Onderwijs Drechtsteden, tevens gestart met Career Boost. Career Boost biedt stages en opdrachten aan voor bachelorstudenten die in de laatste fase van hun studie zitten. Een van de eerste projecten die in 2021 is uitgevoerd vanuit het programma is de zogenaamde Pakjesboot.
- Er is hard gewerkt aan de uitbreidingsplannen van GKN Fokker op de locatie Papendrecht en de ondersteuning bij de grote strategische personeelsvraag van tenminste vijfhonderd nieuwe arbeidsplaatsen voor de Drechtsteden die daarmee gepaard gaat.
- Eind november 2021 is vanuit het Leerwerkloket Drechtsteden het project Werk in Zicht gestart in de maakhal op het terrein tegenover de Duurzaamheidsfabriek in Dordrecht. Werk in Zicht biedt korte leerwerktrajecten richting een kansrijk en actueel beroep in de energietransitie. Na de opleiding hebben de deelnemers een baangarantie en gaan zij aan de slag als assistent-monteur in zonnepanelen, laadpalen of warmtepompen.

Innovatie

- Het MKB-Katalysatorfonds Drechtsteden ontving in 2021 vijf nieuwe subsidieaanvragen, waarvan er drie zijn toekend, met een totaal subsidiebedrag vanuit het fonds van € 74.960. Het aantal aanvragen neemt sinds twee jaar af, maar het aantal toekenningen blijft min of meer constant. Voor de toelichting op de aanvragen en toekenningen wordt door de commissie jaarlijks een separaat verslag gemaakt.
- In 2021 was het feitelijke startjaar voor de aanpak van de vijf Innovatie Roadmaps (zorginnovatie, smart manufacturing, delta technologie, duurzaam varen en digital mainport). Dit zijn langetermijninvesteringsprogramma's op innovatie. 2021 stond daarbij voor de business developers vooral in het teken van de eerste planuitwerking en het inrichten van de (triple helix) structuur, waarbinnen de komende jaren gewerkt kan worden aan de versnelling en samenwerking op innovatie.
- De inzet vanuit de roadmap duurzaam varen afgelopen jaar heeft geleid tot de oprichting van het consortium SH2IPDRIVE (Sustainable Hydrogen Integrated Propulsion Drives) met daarin een aantal leidende bedrijven uit onze regio in de maritieme maakindustrie (o.a. Koedood, IHC en Damen). Het landelijk consortium met deelname van de regionale bedrijven heeft recent

vanuit het R&D mobiliteitsfonds van het Rijk een toekenning gekregen van € 24,2 miljoen voor de innovatieontwikkeling op het vlak van duurzaam varen en waterstoftoepassing.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Vanuit de opgave Werken en Economie vindt de coördinatie plaats op twee van de drie pijlers uit de Regio Deal, te weten de pijler toegepaste innovatie en de pijler human capital. Op de derde pijler, dynamische oevers, wordt vanuit de inzet op de ontwikkeling van watergebonden werkmilieus stevige input geleverd.
- De roadmaps zijn ingericht per thema met daarin een stuurgroep bestaande uit de triple helix partijen. Per innovatie roadmap wordt daarmee geprobeerd een duurzame samenwerking op te bouwen rond innovatie in de verbinding naar onderwijs en de human capital opgave. Per roadmap is door de business developers gewerkt aan een strategie op het innovatiethema. Komende jaren moet deze aanpak verder worden uitgerold. Een belangrijke uitdaging daarbij is om het netwerk van bij de thema's betrokken bedrijven in de onderlinge cross-overs te vergroten.
- Vanuit de opgave blijft permanent aandacht uitgaan naar het promoten van het kiezen voor techniek onder jongeren en vergroten van de kennis bij jongeren over kansrijke mbo-beroepen (project BAAS).
- Een belangrijk onderdeel van de opgave is het 'Leven lang ontwikkelen' van personeel bij de bedrijven. Ook dit is een onderdeel van de aanpak BAAS samen met regionale onderwijsinstellingen.
- Naast het stimuleren van jongeren in de keuze voor techniek of sectoren met toekomstpotentie, gaat ook veel aandacht uit naar het stimuleren van werk naar werk, middels om- en bijscholing. Vanuit de opgave vindt de verbinding plaats met concrete initiatieven vanuit de arbeidsmarktregio, zoals Kickstart.

Samenhang met andere opgaven

Samenhang met Bouwen en Wonen

De samenhang tussen de werkopgave en de woningbouwopgave is tweeledig:

1. Er is een afgestemd woningbouwprogramma nodig (dus ook bouwen voor bijvoorbeeld young professionals), zodat het aantrekkelijk is om in de Drechtsteden te komen werken en wonen.
2. Transformatie naar wonen, bijvoorbeeld doorschuif van bedrijvigheid (over de gemeentegrenzen heen; zoals Peute naar voormalig Nedstaal-terrein), vraagt bij gezoneerde industrie (milieucontour) om scherpere afwegingen en kan zorgen voor conflicterende belangen. Dit speelt zich met name af op en rond onze oevers.

Samenhang met Bereikbaarheid en Mobiliteit

Bereikbaarheid blijft voor bedrijven, zowel via weg, water als

spoor, essentieel. De bereikbaarheidsopgave is een voorwaarde voor economische ontwikkeling van werklocaties. Daarnaast nemen nieuwe doelgroepen op de arbeidsmarkt nieuwe mobiliteit met zich mee. Minder automobilititeit, meer openbaar vervoer. Goed georganiseerde ov-knopen, aansluitend op de Noordelijke/rest van de Randstad, zijn de plekken waar nieuwe economische dynamiek ontstaat (Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht, maar ook de MerwedeLingelijn).

Daarnaast gaat mobiliteit bij werken ook over vervoer- en goederenstromen, met het stimuleren van vervoer over water. Dit laatste vraagt om het creëren van terreinen waar ook op- en overslag van en naar het water gemaakt kan worden.

Samenhang met Energietransitie

Er is een verbinding gelegd tussen de regionale energietransitie (RES) en de arbeidsmarktregio Drechtsteden. Een van de opdrachten voor de komende jaren is het verduurzamen en/of aardgasvrij maken van woningen in de regio, te beginnen met het corporatiebezit. Dit wordt ondersteund vanuit de Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen van het Rijk. Doel is om de vele werkzaamheden die hieruit voortvloeien, zoveel mogelijk te verbinden met de installatie- en bouwbedrijven uit de regio en met het opleiden van vakmensen uit de regio. Een gezamenlijk aangetrokken kwartiermaker geeft, samen met de corporaties en bouw- en installatiebranche, gedurende het eerste halfjaar van 2022 concretere invulling aan de omvang van deze opdracht. Het andere project is het project Werk in Zicht voor een actueel beroep in de energietransitie.

Samenhang met Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem

De Regio Deal met de drie pijlers (toegepaste innovatie, human capital en oeverontwikkeling) is bij uitstek gericht op de uitvoering van de regionale werkopgave. De Regio Deal is in die zin een uitvoeringsinstrument onder de Groeiagenda, in het bijzonder voor de economie. Het moet versnelling geven aan de economische onderdelen in de Groeiagenda. Juist in deze coronatijd zijn publieke (Rijks)investeringen in onze regionale innovatie en human capital gewenst.

Externe betrekkingen en lobby

Er is doorlopend aandacht voor onderwerpen uit deze opgave (zie de inzet van de Regio Deal, provinciale Groeiagenda, etc.). Ook is er een samenwerking op het niveau van de Zuidelijke Randstad en de provincie Zuid-Holland op het gebied van economische lobby. Dit gaat onder andere over het belang van een sterke kennisgedreven maritieme maakindustrie voor de BV Nederland. Afgelopen jaar is daarbij extra aandacht uitgegaan naar de aanbesteding van de onderzee Walrus klasse door Defensie. Het is van groot belang dat de ontwikkeling en de productie hiervan zoveel mogelijk verbonden wordt aan de Nederlandse sector.

Communicatie

Met de introductie van het nieuwe merk Smart Delta Drechtsteden is gezorgd voor de uitrol van de nieuwe huisstijl binnen de opgave. Communicatie zorgt hierbij voor huisstijlbewaking en juist gebruik van het merk, kernboodschappen en beschikbare (communicatie)middelen. Daarnaast zet het team zich in voor de zichtbaarheid (via o.a. online kanalen, pers, evenementen) van de inspanningen op de opgave en zorgt daarbij voor de koppeling met de andere opgaven, en de verbinding met het corporate merk Smart Delta Drechtsteden. Nieuws, mijlpalen en successen vanuit Werken en Economie worden gesignaleerd en met de juiste framing, redactie en communicatiestrategie naar buiten gebracht via corporate communicatiekanalen van Smart Delta Drechtsteden (nieuwsbrief, website, social media) en gedeeld met andere media (pers, partners, vakbladen). Ook één van de projecten van communicatie is de communicatie van het MKB-Katalysatorfonds Drechtsteden. Hiervoor is de communicatiestrategie bepaald voor het lustrumjaar en de communicatie-uitvoering hiervan (o.a. artikelen, opmaak van jaarverslagen, beheer van de website, social media berichten, video's en de organisatie van werkbezoeken) om de activiteiten van het fonds onder de aandacht te brengen bij de potentiële doelgroep en stakeholders.

Communicatie zorgt er bovendien voor dat nieuws rondom projecten van de Regio Deal, met de juiste koppeling en verbinding met de opgave, zichtbaarheid krijgen via communicatiekanalen van de Regio Deal en corporate via Smart Delta Drechtsteden.

BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

- Goed openbaar vervoer.
- Meer fietsgebruik.
- Slimme mobiliteit.
- Bereikbaarheid Drechtsteden hoofdwegennetwerk in verbinding naar andere economische centra.

Onze kernopgaven

- Verbeteren bereikbaarheid over spoor, water en weg.
- Terugdringen autovervoer ten faveure van het openbaar vervoer en de fiets (meer ruimte voor de fiets) en aansluiten bij de mobiliteitsalliantie.
- Verbinden (economische) hotspots met elkaar en met het ov.
- Versterking regiofunctie stationsgebied Dordrecht.
- Aanpak congestie snelwegen (A15, A16).

Wat hebben we bereikt?

- Treinstations Dordrecht en Zwijndrecht hebben in 2021 een hogere opstapfrequentie gekregen (zes keer per uur) van en naar Rotterdam vooruitlopend op het citysprinter concept.
- Belangen Drechtsteden A15 zijn behartigd in Rijkstraject MIRT en effecten sluipverkeer zijn inzichtelijk gemaakt.

- N3 werkzaamheden samen met Rijkswaterstaat: overlast is beperkt en 562 spitsmijdingen op de A15 en 553 op de N3 zijn gerealiseerd.
- Regionaal fietsnetwerk een impuls gegeven door aan te sluiten bij MIRT Nationaal Toekomstbeeld Fiets en MRDH studie. In deze samenwerking komen landelijke middelen beschikbaar die we regionaal kunnen inzetten.
- Het nieuwe waterbuscontract is in 2021 geïmplementeerd. In 2022 vaart de waterbus efficiënter, duurzamer en lijn 23 naar Sliedrecht is behouden. Een ontwikkelplan met uitbreidingsmogelijkheden voor de komende vier jaar ligt klaar.
- MIRT-verkenning Oude Lijn Dordrecht-Leiden is richting startbeslissing gebracht met een stevige financiële impuls vanuit het Nationaal Groeifonds.
- Onderzoek vervoerspotentie Merwedelingelijn om het belang van de investering van de provincie Zuid-Holland in Merwedelingelijn voor de regio te benadrukken. Lobby is gestart.
- Onderzoeksrapport naar hoe we vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor anders kunnen inrichten is afgerond. Lobby is gestart.

- We hebben een onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van het realiseren van hubs bij bedrijventerreinen Sliedrecht en Alblasserdam. Hubs zijn plekken waar je de auto parkeert en waar je overstapt op een andere vorm van vervoer om het laatste stukje van de reis af te leggen met de bus, (deel)fiets, (deel)scooter of lopend.
- Uitvoeringsagenda (van Gebiedsagenda) is opgesteld en er is gestart met de uitvoering door regionale ambtelijke werkgroepen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uitvoeren Gebiedsagenda bereikbaarheid Drechtsteden

Werkgroep Auto

A15

In de werkgroep hebben we de ontwikkelingen van de MIRT-verkenning A15 gemonitord, een vervolgonderzoek naar het verkeer op het onderliggend wegennet laten uitvoeren en de koppeling tussen de MIRT-verkenning en dit onderzoek verder bepaald. De MIRT-verkenning zelf heeft vertraging opgelopen, vanwege problemen rond de inpassing van enkele ontwerpen op lokaal niveau en de lange formatie van het nationale kabinet. Hierdoor is er nog geen presentatie geweest van de uitkomsten van het doorrekenen van verschillende varianten vanuit de MIRT-verkenning.

Sluipverkeer

Het vervolgonderzoek naar sluipverkeer is afgerond en de eindrapportage is opgeleverd. In dit onderzoek werden de overgebleven varianten die in de MIRT-verkenning nader uitgewerkt worden met elkaar vergeleken. Zo wilden we inzichtelijk krijgen wat het effect van elke variant was op het verkeer op het onderliggend wegennet (OWN). Uit dit onderzoek blijkt dat het verschil in effect op het OWN minder groot is dan verwacht, en dat ondanks ingrepen op de A15, het verkeer op het OWN (fors) toeneemt. Dit valt deels te verklaren door de autonome groei van mobiliteit in zijn geheel, en ook als gevolg van de groeiambities van de regio. Begin 2022 worden de resultaten van de MIRT-verkenning gepresenteerd, en deze resultaten zullen, samen met het onderzoek van de regio zelf, leiden tot een advies over het te kiezen voorkeursalternatief. Daarnaast geeft het eigen onderzoek aanleiding om op gemeentelijke/regionale schaal te kijken welke ingrepen er aan de infrastructuur gedaan moeten worden om het groeiende verkeer te faciliteren.

Werkgroep fiets

In 2021 zijn er projecten vanuit de regio aangedragen voor het Nationaal Toekomstbeeld Fiets waarvoor een rijksbijdrage vanuit het BO-MIRT gevraagd wordt. Het BO-MIRT zou in het najaar van 2021 plaatsvinden, maar is verzet naar het voorjaar van 2022. Als er naar aanleiding van het opgestelde Nationaal Toekomstbeeld Fiets extra (rijks)subsidie beschikbaar komt, wordt daar gebruik van gemaakt om de fietsopgaven versneld te kunnen realiseren.

Naast het Nationaal Toekomstbeeld Fiets zijn we in 2021 aangesloten bij de Metropolitane Fietsroute Rotterdam – Ridderkerk – Hendrik-Ido-Ambacht – Dordrecht. Er is gezamenlijk gekeken naar verschillende route-opties. Dit krijgt nadere uitwerking in 2022.

Werkgroep OV

Om het ov aantrekkelijker te maken, moeten we de first and last mile niet vergeten. In 2021 is daarom begonnen aan de analyse voor mogelijke hublocaties waar je kan overstappen op een andere soort mobiliteit. Onderzoeken voor hubs zijn gestart in samenwerking met de verkeersonderneming en Stroomlijn op bedrijventerreinen Sliedrecht en Alblasserdam. Hier zijn 3200 medewerkers gescand om te zien of Ritje delen en fietsstimulering haalbaar zouden zijn.

Een eerste lijst met locaties is inmiddels breder dan Alblasserdam en Sliedrecht opgesteld en wordt begin 2022 aangevuld en vastgesteld. Eind 2022 moet er dan een overzicht zijn van locaties, benodigde voorzieningen (deelvervoer, fietsenstalling, vraaggestuurd ov) en budgetten. Ook wordt een koppeling gemaakt met de fietsopgaven; verscheidene fietsverbindingen tussen hubs en bestemmingen dienen aangepakt te worden.

Implementatie nieuwe Concessie Waterbus

In 2021 is de implementatie van het nieuwe contract van de waterbus gestart. De nieuwe vervoerder Blue Amigo gaat per 1 januari 2022 duurzamer varen en heeft een duidelijke visie op toekomstige nieuwe waterbushaltes die passen bij de groei van de Drechtsteden. Vanaf mei 2021 is de implementatie onderwerp van gesprek geweest in de bestuurlijke werkgroepen. De regio heeft raadsinformatiebrieven voorbereid voor elke gemeente, welke in elke raad rondgestuurd zijn, en er zijn presentaties gegeven aan gemeenteraden. Blue Amigo vaart per 1 januari helaas niet met een nieuwe vloot omdat het leveren van de schepen vertraagd is door corona. De start is op 1 januari met de oude vloot als back-up plan toegestaan door de provincie en Drechtsteden, hier is echter wel een boete aan verbonden. Speciale aandacht heeft nu de lijn Veerplein Hooikade. In de wintermaanden wordt de halte Veerplein alleen bediend vanaf de halte Merwekade en Papendrecht. Dit lang gewenste driehoekje Dordrecht-Zwijndrecht-Papendrecht met een hoge opstapfrequentie vervangt de aparte lijn Hooikade Veerplein, maar deze wijziging heeft bij reizigers tot teleurstelling geleid. Samen met Blue Amigo en de provincie Zuid-Holland wordt naar een oplossing gekeken.

Innovatief vervoer over water

Corona heeft de start van de pilot personenvervoer over water ook in 2021 vertraagd. Het vervoersplan, marketingplan en de commitment van bedrijven zijn geregeld. Er zijn boten beschikbaar van Blue Amigo zelf, van Elio Barone en nieuwe initiatieven op het gebied van waterstof hebben zich aangemeld. In april 2022 denken we de eerste testvaarten te kunnen doen.

Integrale visie op laadinfrastructuur

Onderdeel van het Klimaatakkoord is de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL). Een van de afspraken in de NAL is dat iedere Nederlandse gemeente een integrale visie op laadinfrastructuur vaststelt. Daarnaast stelt iedere gemeente plaatsingsbeleid op. Dit is vanuit de regio opgepakt om de zeven gemeenten te ondersteunen. In 2021 heeft de werkgroep Regionale Aanpak Laadinfra (RAL) gewerkt aan een regionaal format voor de integrale visie op laadinfrastructuur. Iedere gemeente is op dit moment individueel bezig met het vaststellen van deze visie door hun gemeenteraad.

Regionaal Mobiliteitsprogramma

In het Klimaatakkoord van juni 2019 is opgenomen dat duurzame mobiliteit wordt uitgewerkt in zogenaamde Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's). In november 2019 is in het PVVB besloten per Zuid-Hollandse regio een RMP te maken. In de bestuurlijke werkgroep van 2 november 2021 is besloten om het Regionaal mobiliteitsprogramma toe te voegen aan de regionale gebiedsagenda. De uitwerking van dit hoofdstuk naar acties in de werkgroepen moet in 2022 vorm krijgen. Vanaf 2023 kunnen de werkgroepen ermee aan de slag.

KTMA15

In samenwerking met de Verkeersonderneming en de provincie is er een opzet gemaakt voor de middellangetermijnaanpak. Als gevolg van corona zijn er begrote uitgaven niet uitgegeven. Met het overgebleven budget wordt er een middellangetermijnaanpak opgesteld, om de tijd tussen het afronden van de KTM A15 (eind 2022) en start van de verbreding van de A15 (2027) te overbruggen. De geboekte resultaten tot nu toe zijn:

- o Inzet mobiliteitsmakelaars en logistieke makelaars
- o OV-probeeraanbod
- o Tweewielerregeling
- o Thuiswerkstimulering
- o Positieve beïnvloeding rijgedrag
- o Plaatsing monitoringscamera's
- o Communicatieplan (tot eind 2022)

N3

De werkzaamheden op de N3 zijn in het kader van het groot onderhoud afgerond. Er zijn in totaal 553 structurele spitsmijdingen gerealiseerd. 35.000 gebruikers van de Flitsmeisterapp hebben specifieke reisadviezen ontvangen om zo de doorstroming en hinder van de werkzaamheden te beperken. Er is een digitale communicatiebox N3 opgericht, er waren digitale bijeenkomsten met werkgevers en er is een probeeractie voor elektrische fietsen en bakfietsen gehouden.

Overig

Naast het werk dat door de werkgroepen wordt gedaan, is door het regionale team of individuele gemeenten ook gewerkt aan:

- o Uitwerken ontwikkelvisie
Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht
- o Hub-station Baanhoek
- o Onderzoek potentiële locatie(s) truckparking
- o Onderzoek naar verleggen spoor gevaarlijke stoffen (noord-zuid as)
- o Begeleiden subsidietraject provincie voor infrastructurele maatregelen

Samenhang met andere opgaven

Samenhang met Bouwen en Wonen

- Bouwen in nabijheid van HOV: Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht, waterbushaltes, HOV-buslijnen, MerwedeLingelijn (feeder naar Dordrecht Centraal Station).

Samenhang met Werken en Economie

- Bevorderen bereikbaarheid van (nieuwe) werklocaties.
- Verminderen filedruk en lobby hoofdwegennetwerk.
- Veranderen vervoerswijze naar ov en fiets.
- Werken aan bedrijvenaankpak samen bereikbaar.
- Verbeteren logistieke bereikbaarheid (vrachtverkeer en truckparking).

Samenhang met Energietransitie

- Elektrisch rijden, laadinfra, walstroom. Ov, waterbus, doelgroepenvervoer en watertaxi verduurzamen.

Samenhang met de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem

- Beter gebruik en toegankelijkheid oevers: vervoer over water, watertaxi-achtig netwerk.

Externe betrekkingen en lobby

- Er is lobby gevoerd voor nieuwe treinstellen op de MerwedeLingelijn en voor de Oude Lijn Dordrecht-Leiden inclusief station Leerpark.
- De afdeling Public Affairs heeft ook actief lobby gevoerd voor het busstation Alblasserdam en bijbehorend Transferium.

Communicatie

De inspanningen ten behoeve van de kernopgaven zijn gecommuniceerd met stakeholders en doelgroepen. Dit geldt ook voor de mijlpalen en resultaten. Verder heeft communicatie bijgedragen aan gedragsbeïnvloeding van inwoners en weggebruikers in de regio. Ook is er communicatie georganiseerd naar lokale inwoners en belanghebbenden als er zaken speelden die relevant voor hen waren, zoals onderhoud, omleidingen, etc. Hiervoor is nauw samengewerkt met de provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat.

ENERGIETRANSITIE

Wat willen we bereiken?

- Onze regio als een van de regionale koplopers in Nederland op het gebied van Energietransitie.
- Samen met onze partners zetten wij ons in voor een energie-neutraal Drechtsteden in 2050.

Onze kernopgaven

Onder het motto 'De Drechtsteden gaan voor nieuwe energie' werken betrokken partijen ieder voor zich én gezamenlijk aan de uitvoering van de regionale energiestrategie. De uitvoering loopt via vijf richtinggevende ontwikkellijnen:

- Stoppen met gebruik van aardgas;
- Sterk inzetten op energiebesparing;
- Stoppen met gebruik van benzine, diesel, e.d.;
- Duurzaam opwekken van elektriciteit;
- Realiseren van de hoogst haalbare maatschappelijke opbrengst.

Wat hebben we bereikt?

- Regionale Energiestrategie 1.0 vastgesteld;
- Transitievisies Warmte 2021 zijn in zeven gemeenten vastgesteld;
- Tool Transitievisie Warmte geïmplementeerd;
- Startmotor Warmtetransitie;
- Stappenplan wijkaanpak aardgasvrij geïntroduceerd;
- Regeling Reductie Energiegebruik en RREW;
- Deelname Duurzame Huizen Route;
- Aanpak Kantoren Label C;
- Lancering platform Duurzame Bedrijven;
- Werkpakketten Energiebesparing in ontwikkeling;
- Lancering Energieloket Bedrijven en Energieloket Verenigingen van Eigenaren;
- Uitnodigingskader grootschalige opwek zon op land van start;
- Kwartiermaker Energietransitie en Arbeidsmarkt;
- Organisatie ontwikkeling Energietransitie;
- Strategische inzet regionale communicatie;
- Lobby op kaders en randvoorwaarden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Regionale Energiestrategie 1.0 vastgesteld

In de zomer van 2021 hebben de zeven gemeenten, de twee waterschappen en de provincie gezamenlijk de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 vastgesteld. In het proces naar de RES hebben we onderzocht hoe we tot een realistisch en gedragen bod kunnen komen, om bij te dragen aan de nationale opgave die in het Klimaatakkoord is geformuleerd. Een bod dat niet alleen aansluit bij de technische en landschappelijke mogelijkheden van onze regio, maar ook bij de wensen en ideeën van onze inwoners. Ons doel was om wederzijds begrip te creëren voor elkaars standpunten, uitwerkingen en ideeën voor de te nemen stappen.

Op weg naar de RES 1.0 was het vanwege de coronapandemie niet mogelijk om fysieke bijeenkomsten te organiseren om dit gesprek aan te gaan met onze stakeholders. Alle activiteiten op het gebied van participatie vonden daarom online plaats. Dit was enerzijds een beperking, maar gaf ons anderzijds de kans om onze online participatie (verder) te professionaliseren en te verduurzamen middels de ontwikkeling van het participatieplatform Denk mee! We hebben hier als regio belangrijke stappen in gemaakt.

Transitieviesies Warmte 2021 zijn in zeven gemeenten vastgesteld
Het afgelopen jaar zijn naast de RES ook de zeven Transitieviesies Warmte (TVW's) 2021 vastgesteld. Hoewel iedere gemeente een eigen TVW heeft opgesteld, zijn de TVW's in nauwe samenwerking tussen de gemeenten en regio tot stand gekomen. Hierdoor is er samenhang in de gehanteerde uitgangspunten én is de verbinding tussen de TVW's en de RES goed geborgd. Ook op de TVW's heeft intensieve participatie plaatsgevonden middels het participatieplatform.

Tool Transitievisie Warmte

Om de inhoud van TVW te delen met inwoners en bedrijven is de TVW Tool geïmplementeerd. Door het invullen van postcode en huisnummer wordt informatie gegeven op wijkniveau aan belangstellenden.

Startmotor Warmtetransitie

De woningcorporaties Woonkracht 10, Tablis Wonen, Rhiant en Trivire hebben via de Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen (SAH) € 23 miljoen van het Rijk ontvangen, om tot in 2025 in totaal 5.930 bestaande woningen op een warmtenet aan te sluiten. De werkzaamheden om deze aansluitingen te realiseren zijn in 2021 begonnen en een eerste deel is reeds gerealiseerd. Daarnaast hebben de woningcorporaties de SAH inmiddels voor een aanvullende vijfhonderd corporatiewoningen aangevraagd.

In Papendrecht wordt met oog op deze opgave een pilot gefaciliteerd om de lessen die we leren over de samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen te borgen. Het betreft

het samenwerken in het nemen van fysieke maatregelen en in communicatie.

Het initiatief Nieuwe Warmte Nu! biedt daarnaast mogelijkheden om aanvullend circa 10.000 woningequivalenten (WEQ) op het warmtenet aan te sluiten. De eerste tranche bevat circa 7.500 WEQ en richt zich op aansluiting rond 2025. De voorbereiding voor de aanvraag is afgerond. In 2022 wordt de mogelijkheid om de subsidie aan te vragen verwacht.

De gebouwen die met behulp van de SAH en Nieuwe Warmte Nu! zijn en worden aangesloten, vormen een startmotor. Continu wordt gezocht naar doorontwikkeling en verdichting van het warmtenet. Hierbij is ook de verdere verduurzaming van het warmtenet een thema dat onze aandacht heeft. Zo is er recent een subsidie ontvangen om het warmtenet van Sliedrecht en Papendrecht aan te sluiten op een slibverbrandingsinstallatie (operationeel in 2023).

Stappenplan wijkaanpak aardgasvrij geïntroduceerd

Vanuit de 'eigen' Drechtstedenpraktijk is een online stappenplan voor een wijkaanpak aardgasvrij ontwikkeld. Het nu beschikbare stappenplan heeft betrekking op warmtenetwijken en is bedoeld als een handvat dat structuur, houvast en inspiratie biedt voor collega's die betrokken zijn bij de warmtetransitie. De basis van het stappenplan zijn de lessen en best practices die we opdoen in de proeftuin Aardgasvrij Sliedrecht-Oost, de wijk Crabbehoef in Dordrecht, de wijk Walburg in Zwijndrecht en buurten die volgen.

Regeling Reductie Energiegebruik en RREW (lokale uitvoering)

De gemeenten in onze regio hebben met de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) woningeigenaren gestimuleerd tot kleine energiebesparende maatregelen. Bewoners kregen een waardebon voor de aanschaf van energiebesparende producten zoals LED lampen, radiatorfolie en tochtstrips. De waardebon kon gebruikt worden om energiebesparende producten aan te schaffen bij bouwmarkten en webwinkels. De regeling krijgt opvolging in de vorm van de RREW waardoor specifiek huurders gebruik kunnen maken van deze regeling.

Deelname Duurzame Huizen Route

De Drechtsteden gemeenten hebben zich aangesloten bij het platform Duurzame Huizen Route (DHR). De DHR is een platform voor en door huiseigenaren. Op de website van de DHR staan ongeveer 1800 duurzame huizenvoorbeelden door heel Nederland. Met de website van de DHR kunnen woningeigenaren op een laagdrempelige manier met elkaar in contact komen over verduurzaming.

Aanpak kantoren label C

In de Drechtsteden zijn bijna negenhonderd kantooreigenaren aangeschreven omdat zij nog niet voldoen aan het verplichte label C, of omdat van het kantoor nog geen energielabel geregistreerd stond. Samen met de Omgevingsdienst

Zuid-Holland Zuid is een aanpak ontwikkeld voor het verplichte label C dat in 2023 voor kantoren geldt. Er is een tool gemaakt voor kantooreigenaren om inzicht te krijgen wat het globaal kost om naar een bepaald label te gaan. Daarnaast is een E-book opgesteld dat antwoorden geeft op praktische vragen.

Lancering platform Duurzame Bedrijven

In november 2021 hadden de Drechtsteden gemeenten een primeur met de lancering van het platform Duurzame Bedrijven. Het platform dat in samenwerking met de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid is opgericht biedt een netwerk van toekomstbestendige bedrijven met inspirerende voorbeelden van verduurzaming en duurzame toepassingen. Op 12 november is met een aantal koplopers, bestuurders en andere betrokkenen uit de regio het startsein gegeven voor de Nationale Duurzame Bedrijven Route. Bedrijven kunnen tijdens dit jaarlijkse evenement bij elkaar op bezoek om inspiratie op te doen over duurzaam ondernemen. Op 3 en 10 maart 2022 staat de eerste volwaardige Duurzame Bedrijven Route gepland.

Werkpakketten Energiebesparing in ontwikkeling

In de vastgestelde Regionale Energiestrategie is de doelstelling opgenomen om voor 2030 tenminste 20% aan energiebesparing (elektriciteit en gas) te realiseren in de gebouwde omgeving ten opzichte van 2020. Om invulling te geven aan deze ambitie zijn we begonnen met het opstellen van werkpakketten, die bestaan uit logische toegespitste energiebesparingsmaatregelen.

De aanpak met werkpakketten loopt meerjarig, waardoor we bewoners en lokale en regionale bouw- en installatiebedrijven ook meer voorspelbaarheid geven. De werkpakketten zijn gebaseerd op de publieke waarden achter energiebesparing, zoals CO2-besparing, kostenefficiëntie en een inclusieve transitie. Data-analyse op basis van buurt-, gebouw-, bewoners- en generieke kenmerken heeft vervolgens geholpen om per werkpakket in kaart te brengen op welke (en hoeveel) gebouwen deze van toepassing is en waar deze gebouwen zich bevinden. De gemeentelijke aanpak om energiebesparing te stimuleren kan met de werkpakketten gericht worden ingezet. Werkpakketten zijn herhaalbaar, opschaalbaar, zorgen voor efficiencywinst bij gemeenten en vergroten de kans om aan te sluiten bij natuurlijke momenten. Voorbeelden zijn een werkpakket met betrekking tot hybride warmtepompen en een werkpakket met betrekking tot energiearmoede.

Lancering Energieloket Bedrijven en Energieloket Verenigen van Eigenaren

In maart 2021 is het zakelijke loket voor ondernemers gelanceerd. Het zakelijke loket is relevant voor bedrijven, organisaties en instellingen uit verschillende sectoren. Het loket helpt ondernemers bij het verduurzamen van hun bedrijf en vastgoed. Per sector is informatie over energiebesparende maatregelen opgenomen. Daarnaast geeft het loket informatie over wet- en regelgeving en subsidies en andere financieringsmogelijkheden.

Een aantal gemeenten heeft daarnaast een energieloket gelanceerd voor Verenigen van Eigenaren. Zo'n loket biedt een stappenplan om te komen tot een duurzame Vereniging van Eigenaren.

Uitnodigingskader grootschalige opwek zon op land van start

In de RES 1.0 hebben we uitwerkingsgebieden en criteria voor zon op land vastgesteld. In 2021 zijn alle voorbereidingen getroffen om in januari 2022 het uitnodigingskader zon op land te openen. Initiatiefnemers worden uitgenodigd om ideeën en voorstellen met onderbouwing in te dienen voor zon op land.

Mede met oog op het uitnodigingskader en de uitwerkingsgebieden werken we ook intensief samen met Stedin om netcongestie waar mogelijk te voorkomen of beperken. Dat er in de toekomst op plekken toch netcongestie op zal treden is niet volledig uit te sluiten, maar vroegtijdige signalering en actie kan de overlast in de toekomst beperken.

Kwartiermaker Energietransitie en Arbeidsmarkt

In 2021 zijn alle voorbereidingen getroffen om in januari 2022 een kwartiermaker Arbeidsmarkt en Energietransitie te laten starten. De kwartiermaker brengt in de eerste helft van 2022 in kaart hoeveel werk er vanuit de energietransitie ontstaat. Hierbij ligt een nadruk op technische werkzaamheden. Ook kijkt zij hoe knelpunten door oningevulde vacatures kunnen worden voorkomen én hoe onze regionale economie en de arbeidsmarkt optimaal van deze enorme opgave kunnen profiteren.

Organisatie ontwikkeling Energietransitie

Met het vaststellen van de RES 1.0 en de Transitievisies Warmte breekt een nieuwe fase aan, waarin de vraag centraal staat hoe de gemeenten, provincie, waterschappen en de regio de geformuleerde doelen kunnen omzetten naar resultaten. Om een antwoord te kunnen geven op deze vraag hebben de gemeenten de afgelopen maanden een gezamenlijk proces doorlopen, waarin de vastgestelde doelen zijn vertaald naar activiteiten en de hiervoor benodigde capaciteit. Dit proces biedt informatie om op gemeentelijk niveau een zorgvuldige afweging te kunnen maken over de inzet die de komende jaren op de energietransitie mogelijk en gewenst is.

Strategische inzet regionale communicatie

Als onderdeel van de inhoudelijke ambities en opgaven, zijn diverse communicatie- en participatie-activiteiten geïnitieerd. Om te komen tot de einddocumenten voor de Transitievisies Warmte en de RES is bijvoorbeeld een uitgebreid participatie- en communicatietraject ontwikkeld en gefaciliteerd voor de zeven gemeenten. De eigen huisstijl is verder doorontwikkeld en is nu eenvoudig te integreren binnen de huisstijlen van de zeven gemeenten. Ook ligt er een eerste ontwerp voor een gezamenlijke communicatiestrategie Warmtenet Sliedrecht. Voor de corporate communicatie is gestart met het actualiseren van de strategische aanpak voor de komende drie jaar.

Lobby op kaders en randvoorwaarden

De randvoorwaarden voor de energietransitie zijn nog onvoldoende op orde. Dit vanwege ontbrekende structurele middelen en omdat relevante wetgeving nog in ontwikkeling is. We zetten ons als regio zeer actief in om de ontwikkelingen op dit vlak nauwlettend te volgen en hier waar mogelijk invloed op uit te oefenen. Zo is er intensief contact met de VNG, het Nationaal Programma RES, het ministerie van Binnenlandse Zaken en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Samenhang met andere opgaven

Samenhang met Bouwen en Wonen

- Met de bouw van nieuwe woningen en wijken ontstaat ook een nieuwe energievraag en benodigde uitbreiding van het energiesysteem. Goede afstemming met de netbeheerder is nodig om knelpunten te voorkomen. Daarnaast worden woningen bij voorkeur energieneutraal of energiepositief opgeleverd, zodat de klimaatopgave niet verder wordt vergroot.

Samenhang met Werken en Economie

- Er is een verbinding gelegd tussen de regionale energietransitie (RES) en de arbeidsmarktregio Drechtsteden (zie Werken en Economie voor een nadere omschrijving).

- Een tekort aan vakmensen is één van de belangrijkste potentiële knelpunten in de energietransitie. Vandaar dat op allerlei manieren wordt gekeken hoe dit knelpunt voorkomen of verkleind kan worden. Zo zoeken wij onder andere met Bouwend Nederland en Techniek Nederland naar innovaties om meer werk met minder mensen gedaan te krijgen.

Samenhang met Bereikbaarheid en Mobiliteit

- Elektrisch rijden, laadinfra, walstroom. Ov, waterbus, doelgroepenvervoer en watertaxi verduurzamen.

- Daarnaast loopt de succesvolle innovatietafel Waterstof met onder andere Werkgevers Drechtsteden, die op diverse plekken in de Drechtsteden leidt tot de realisatie van een waterstofvulpunt.

EXTERNE BETREKKINGEN

Wat hebben we bereikt?

Public Affairs (PA) is een instrument binnen een organisatie om beleidsdoelen waarvoor de medewerking van externe partij- en noodzakelijk is, te verwezenlijken. PA richt zich op de hele beleidsbeïnvloedingsketen en is het meest effectief als het zo vroeg mogelijk en op een zo laag mogelijk niveau wordt toegepast.

Lobby, onderdeel van PA, wordt ingezet om planmatig voor of tegen een beleidsvoornemen te pleiten en voor het aanjagen van nieuwe financiële middelen ten behoeve van de ambities binnen de Groeiagenda Drechtsteden. We richten ons op mede-overheden in de regio/provincie, Den Haag en Brussel.

Het jaar 2021 was het jaar van de Tweede Kamerverkiezingen, waarbij het nieuwe kabinet helaas pas in 2022 is beëdigd. Daardoor zijn de Kamercommissies die relevant zijn voor de Groeiagenda-opgaven niet doorgegaan. Wel is er gewerkt aan relatiemanagement en het opbouwen van een netwerk met de nieuwe Kamerleden om uiteindelijk de Drechtsteden-dossiers onder de aandacht te brengen.

Onze kernopgaven

- Tweede Kamerverkiezingen 2021
- Groeiagenda Smart Delta Drechtsteden
- Sociaal domein

Wat hebben we gedaan?

Tweede Kamerverkiezingen

In maart 2021 zijn de Tweede Kamerverkiezingen geweest. Er is een propositiedocument opgesteld met de belangrijkste lobbyboodschappen. Deze is verzonden naar de formateurs om uiteindelijk het regeerakkoord te kunnen beïnvloeden. Daarnaast zijn er position papers opgesteld voor de Groeiagenda-opgaven: Bouwen en Wonen, Werken en Economie, Bereikbaarheid en Mobiliteit en Energietransitie. Hierin staan per opgave de lobbydossiers geformuleerd. Deze zijn afgestemd in de bestuurlijke werkgroepen en gebruikt tijdens de werkbezoeken:

1 maart 2021: Wytske Postma (CDA) - Tweede Kamerlid met woordvoering op Bereikbaarheid (is niet teruggekeerd na de verkiezingen)

4 maart 2021: Fahid Minhas (VVD) - toen kandidaat Tweede Kamerlid, nu Kamerlid met woordvoering op Wonen en Bereikbaarheid

25 maart 2021: Chris Kuijpers - DG Volkshuisvesting en Wonen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties & Sandor Gaastra - DG Klimaat en Energie bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

26 maart 2021: Daniel Koerhuis (VVD) - toen Tweede Kamerlid met woordvoering op Wonen, nu Kamerlid met woordvoering op Bereikbaarheid

7 april 2021: Focco Vijselaar - DG Bedrijfsleven en Innovatie bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

10 mei 2021: Henk Nijboer (PvdA) - Tweede Kamerlid met woordvoering op Wonen

16 juli 2021: Henri Bontenbal (CDA) - Tweede Kamerlid met woordvoering op Klimaat & Energie en Bereikbaarheid

24 sept 2021: Hans Ton - Directeur Wonen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken

24 sept 2021: Frederik Zevenbergen en Meindert Stolk - gedeputeerden bij de provincie Zuid-Holland

30 sept 2021: Netwerkborrel Den Haag, waarbij de volgende Kamerleden aanwezig waren: Mustafa Amhaouch (CDA), Judith Tielen (VVD), Hatte van der Woude (VVD), Fahid Minhas (VVD) en Zohair el Yassini (VVD). De Drechtsteden waren vertegenwoordigd door vertegenwoordigers vanuit onderwijs, bedrijfsleven en overheid (triple helix).

6 okt 2021: Boudewijn Siemons - COO bij Havenbedrijf Rotterdam

29 okt 2021: CDA Statenfractie in het kader van de woningbouwopgave Drechtsteden en samenwerking met provincie Zuid-Holland

5 nov 2021: Derk Jan Eppink (JA21) - Tweede Kamerlid met woordvoering op Defensie in het kader van vervanging onderzeeboten van het ministerie van Defensie en de kansen voor onze regionale economie

12 nov 2021: Daniel Koerhuis (VVD) - Tweede Kamerlid met woordvoering op Bereikbaarheid in het kader van Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht

10 dec 2021: Mustafa Amhaouch (CDA) - Tweede Kamerlid met met woordvoering op economie

Groeiagenda Smart Delta Drechtsteden

Bouwen en Wonen

De herziening 2021 van het provinciale Omgevingsbeleid bevat o.a. de modules Verstedelijking, Ruimtelijke Kwaliteit, 3 ha-kaart, Bedrijventerreinen, etc. We hebben een gezamenlijke zienswijze ingediend namens Smart Delta Drechtsteden, waarin het doel van de Groeiagenda onder de aandacht is gebracht in relatie tot de programmeerruimte van de provincie. Het aantal bouwplannen van de regio overschrijdt nu de provinciale grens. We vragen de provincie om deze programmeerruimte te verruimen. Alleen op die manier kunnen we ook onze groeiambitie waarmaken. Tijdens diverse werkbezoeken is dit onder de aandacht gebracht, o.a. bij de ambtelijke top van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Kamerleden met woordvoering op Wonen. De herziening van het Omgevingsbeleid wordt als besprekingspunt geagendeerd voor de Provinciale Staten-vergadering van 2 februari 2022.

Werken en Economie

Het ministerie van Defensie wil vier onderzeeboten vervangen. Een groot deel van de Tweede Kamer wil dat de onderzeeboten in Nederland worden onderhouden en dat Nederlandse bedrijven een wezenlijke rol krijgen in de productie. Twee bedrijven uit onze regio zijn in de race voor deze miljardenorder. Mocht de order daadwerkelijk gegund worden aan een van deze bedrijven, zal dit van grote invloed zijn op de werkgelegenheid en onze lokale economie. Samen met partners van Rotterdam Maritime Capital worden er lobbyactiviteiten georganiseerd om dit onder de aandacht te krijgen.

Bereikbaarheid en Mobiliteit

De noodzakelijke investeringen aan de Oude Lijn, Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht, die moeten leiden tot introductie van het 'city sprinter' concept komen inmiddels in een versnelling. Een eerste investeringspakket is eind 2021 door de ministers van Infrastructuur en Waterstaat en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aangeboden aan het Nationaal Groeifonds. En de in het nieuwe regeerakkoord opgenomen extra investeringsruimte van 7,5 miljard op het terrein van openbaar vervoer wettigen de verwachting dat de eerste stappen naar uitvoering in 2022 kunnen worden gezet.

Energietransitie

Binnen de huidige context zijn de randvoorwaarden voor de energietransitie nog niet op orde. Relevante wetgeving is nog in ontwikkeling, ambtelijke capaciteit binnen gemeenten is te schaars en de kosten zijn in de meeste gevallen nog te hoog. Het afgelopen jaar zijn er diverse gesprekken gevoerd met de ambtelijke top van Economische Zaken en Klimaat om dit onder de aandacht te brengen.

Groeiagenda Zuid-Holland

De Groeiagenda Zuid-Holland is een ambitieuze actie- en investeringsagenda, op basis waarvan bijna 80 publieke en private sleutelspelers in Zuid-Holland substantieel gaan investeren in het verdienvermogen, brede welvaart en werkgelegenheid van de regio en daarmee Nederland. De Groeiagenda biedt de kapstok om krachten te bundelen met regionale partners en met het Rijk. Smart Delta Drechtsteden is een van deze partners. Deze gezamenlijke (lobby) inzet vergroot onze kansen op de beschikbare middelen bij het Rijk en Europa en daarmee het realiseren van de Groeiagenda.

Nationaal Groeifonds

Voortgang 1e ronde

Afgelopen voorjaar maakten de ministers van Economische Zaken en Klimaat en Financiën bekend dat zij 646 miljoen euro investeren en 3,5 miljard euro reserveren voor tien projecten die moeten zorgen voor meer economische groei in Nederland. Sindsdien besloot het kabinet het voorwaardelijk toegekende budget vanuit het Nationaal Groeifonds voor de projecten Health-RI, Groenvermogen en het Nationaal Onderwijslab om te zetten in een onvoorwaardelijke toekenning. Voor het voorstel 'Schaalsprong Metropoolaan OV en Verstedelijking Zuidelijke Randstad' is nu sprake van een onvoorwaardelijke toekenning. De Oude Lijn Dordrecht-Leiden is de 'backbone' van deze schaalessprong, waar voor Smart Delta Drechtsteden de Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht onderdeel is. Voor de tweede ronde van het Nationaal Groeifonds, die vorig jaar van start is gegaan en nu loopt, is het Warmtenet Drechtsteden ingediend.

Europa

De opgaven van gemeenten en regio's worden steeds meer geraakt door Europees beleid. Deze invloed zorgt enerzijds voor nieuwe vraagstukken, anderzijds kan nadere verbinding met Brussel nieuwe kansen opleveren voor onze regio. In het afgelopen jaar hebben we een start gemaakt aan een lobbyplan voor het goederenvervoer. Op dit moment zijn we met elkaar in gesprek hoe we deze lobby integraal kunnen oppakken en hoe we ons hierbij ook tot het Rijk kunnen richten. Om onze kracht op het gebied van Europa te versterken vergroten we in 2022 onze capaciteit om beter in te zetten op Europese subsidie. Daarnaast willen we de Drechtstedelijke lobbymogelijkheden verder verkennen.

Sociaal domein

De financiële krapte van de gemeenten binnen het sociaal domein vraagt om extra aandacht vanuit Public Affairs. Inmiddels zijn er een aantal gesprekken gevoerd, de Sociale Dienst Drechtsteden werkt op dit moment de lobbyfiches verder uit. Op basis van prioritering gaan we aan de slag met drie lobbydossiers: armoede en schulden, participatiewet en resultaatgericht indiceren.

Vanuit Public Affairs is er al een netwerkanalyse uitgewerkt en hebben we gewerkt aan een advies voor de aanpak van de lobby. In het komende jaar kunnen we op basis van de lobbydoelen op pad.

COMMUNICATIE

Wat willen we bereiken?

- De Drechtsteden positioneren als een aantrekkelijk gebied om in te wonen, werken, leven en ondernemen en als een regio die zich maximaal inzet voor de Brede Welvaart.

Onze kernopgaven

- Eenduidige afzender ontwikkelen voor alle thema's binnen de Groeiagenda.
- Vernieuwen www.groeiagendadrechtsteden.nl.
- Ontwikkelen van een externe nieuwsbrief voor externe partners en stakeholders.
- Verbinden (tweezijdige opgave) van regionale corporate communicatie aan intergemeentelijke en lokale communicatie voor alle opgaven van de Groeiagenda.
- Advisering/ondersteuning van meervoudig lokale opgaven die de zeven gemeenten tegelijk samen aangaan (bijvoorbeeld de Energietransitie).

Wat hebben we bereikt?

Het nieuwe merk Smart Delta Drechtsteden is tot stand gekomen in opdracht van een kernteam waarin het communicatieteam Groeiagenda, de zeven gemeenten en Deal vertegenwoordigd waren. Het merk vormt een eenduidige afzender voor en geeft een eigen gezicht aan de regionale ruimtelijk-economische onderwerpen van de Groeiagenda.

Er zijn meerdere varianten van het logo ontwikkeld: een corporate logo voor als het onderwerp meerdere thema's binnen de Groeiagenda beslaat en het meerdere partners (inclusief gemeenten) betreft, een endorsed logo dat toegepast kan worden door een individuele partner en een logo per opgave.

Dit merk is spraakmakend gelanceerd en enthousiast ontvangen tijdens de kwartaalbijeenkomst op 2 november 2021. Ook is hier via in- en externe communicatie uitgebreid aandacht aan besteed. Tijdens verschillende overleggen en met een ronde langs het interne netwerk van de zeven Drechtstedengemeenten is intern draagvlak gecreëerd.

De opgaven afzonderlijk en de meervoudig lokale opgaven die de zeven gemeenten aangaan zijn ondersteund met proactief communicatieadvies en uitvoering.

Overigens is Smart Delta Drechtsteden zo goed ontvangen door het bedrijfsleven en onderwijs dat het merk in 2022 geladen wordt als triple helix regiomerkt, waarbij ook de opgaven andere benamingen krijgen.

Samenhang met andere opgaven

Daarnaast heeft het communicatieteam van de Groeiagenda zich ingezet om de zichtbaarheid van de uitvoering van de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem te vergroten en zijn de lobbyactiviteiten van Public Affairs ondersteund met verschillende communicatie uitingen en -middelen. De communicatieactiviteiten om de doelen per opgave te ondersteunen zijn nader uitgewerkt in de eerdere hoofdstukken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Smart Delta Drechtsteden Corporate

Smart Delta Drechtsteden is een regiobreed triple helix merk. Het moet door alle gemeenten en partners, inclusief hun communicatiebureaus, uniform en correct worden gebruikt. Daarom is een huisstijlhandboek ontwikkeld met daarin vastgelegd: de merkessentie, visuele identiteit, handelingskader, corporate story en kernboodschappen en pay-offs per thema. In het verloop hiervan zijn diverse communicatiemiddelen ontwikkeld en ontsloten via een online mediakit.

Om het merk in- en extern te introduceren en te laden zijn diverse video's ontwikkeld. Tevens was de introductie van het merk een hoofditem tijdens de kwartaalbijeenkomst op 2 november: met een lasershow werd het nieuwe merk bekendgemaakt aan het interne netwerk van de Drechtstedengemeenten en met een video en presentatie toegelicht.

De communicatiecollega's en overige collega's zijn geïnformeerd via SID, teamoverleggen, themamailings en via ambassadeurs tijdens bestuurlijke overleggen.

Er is een tijdelijke landingspagina smartdeltadrechtsteden.nl gelanceerd met informatie over het merk en de opgaven. Inmiddels is een start gemaakt met het ontwerp van de nieuwe website die in 2022 live gaat. De website groeiagendadrechtsteden.nl is omgezet naar drechtsteden.nl en geactualiseerd voor wat betreft inhoud en huisstijl.

Er is een maandelijkse nieuwsbrief ontwikkeld om met in- en externe partners en stakeholders te communiceren over de voortgang op de verschillende opgaven. Aan de hand van een social media en mediastrategie is een contentkalender gemaakt die we sinds 2 november uitvoeren. In deze kalender is aandacht voor afwisseling in content van de verschillende opgaven en corporate onderwerpen.

Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem

In 2021 is het partner platform van de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem verbeterd. Op de eerdergenoemde tijdelijke landingspagina smartdeltadrechtsteden.nl is een link opgenomen die naar publieksinformatie over de Regio Deal leidt. Daarnaast is ondersteuning geboden bij de organisatie van evenementen, zoals de Drechtlabs en de communicatie hieromheen geregeld zoals uitnodigingen, nieuwsberichten en verslaglegging in woord en beeld.

Verder is content gecreëerd over de projecten van de Regio Deal. Deze is onder andere via de in 2021 ontwikkelde nieuwsbrief naar buiten gebracht.

Public Affairs

In maart 2021 zijn voor de nieuw benoemde Tweede Kamerleden een felicitatievideo en felicitatiebrieven gemaakt. Voor de vier opgaven zijn position papers verzorgd en er is ondersteuning geboden bij de externe communicatie rondom werkbezoeken van Kamerleden. Tevens is een factsheet Groeiagenda gemaakt voor de gemeenteraden.

FINANCIËLE VERANTWOORDING

Opgaven Groeiagenda	Begroot 2021	Besteed	Ruimte
Algemene kosten	813.000	773.649	39.351
Materiele lasten	104.000	64.649	
Personele lasten	202.000	202.000	
Personele lasten Regio Deal	206.000	206.000	
Afdracht SCD	301.000	301.000	
Communicatie	344.000	336.138	7.862
Materiele lasten	146.000	138.138	
Personele lasten	198.000	198.000	
Externe betrekkingen	234.000	241.774	-7.774
Materiele lasten	7.000	14.774	
Personele lasten	227.000	227.000	
Bouwen en Wonen	294.000	279.059	14.941
Materiele lasten	54.000	39.059	
Personele lasten	240.000	240.000	
Werken en Economie	1.571.000	1.368.093	202.907
Materiele lasten	1.129.000	926.093	
Personele lasten	442.000	442.000	
Bereikbaarheid en Mobiliteit	687.000	652.127	34.873
Materiele lasten	405.000	370.127	
Personele lasten	282.000	282.000	
Energietransitie	611.000	580.848	30.152
Materiele lasten	36.000	5.848	
Personele lasten	575.000	575.000	
Totaal	4.554.000	4.231.688	312.312
Budget Groeiagenda 2021	4.208.410		
Overschot uit 2020	279.000		
Beschikbaar budget 2021	4.487.410	4.231.688	-23.278

Toelichting

In deze jaarverantwoording zijn het oorspronkelijke materiele budget van 2,9 mio en het personele budget (voormalige lasten van Bureau Drechtsteden) van 1,2 mio samengenomen en vervolgens geïndexeerd. Dit levert een totaalbudget van €4.208.410 op. In 2020 was er tevens een onderbesteding van € 279.000 die in reserve is geplaatst. Hierdoor was er in 2021 een totaal besteedbaar budget van € 4.487.410.

Mede in verband met de feitelijke cofinanciering voor de personele lasten van de Regio Deal, de afdracht aan het SCD en extra kosten voor de ontwikkeling van het afzenderschap (Smart Delta Drechtsteden) komt de begroting uit op € 4.554.000 en daarmee hoger dan het beschikbare budget voor 2021. Hierop is in 2021 gestuurd door de lasten zo veel als mogelijk terug te dringen. Uiteindelijk is er nog een tekort van € 23.278. Dit bedrag wordt uit de reserve gehaald, waarmee er nog een bedrag van € 256.190 in reserve blijft en beschikbaar is in 2022.

- de gemeente Alblaserdam
- de gemeente Dordrecht
- de gemeente Hardinxveld-Giessendam
- de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
- de gemeente Papendrecht
- de gemeente Sliedrecht
- de gemeente Zwijndrecht

Geachte colleges,

In de 'Uitwerkingsovereenkomst samenwerking op het gebied van Ruimtelijke Economie' hebben we afspraken gemaakt over monitoring van de Groeiagenda. Twee keer per jaar ga ik met de bestuurlijk trekkers in gesprek.

Bij het Monitoringsoverleg op 3 februari jl. heb ik van de bestuurlijk trekkers een toelichting op de voortgang gekregen. Tevens hebben we de stand van zaken na de afgelopen collegeperiode doorgenomen. Ik moet concluderen dat de aandachtspunten die ik in mijn brief aan u in de zomer heb aangestipt onverminderd actueel zijn.

Aandachtspunten vanuit het Monitoringsoverleg

Vanuit het Monitoringsoverleg zijn een drietal aandachtspunten naar voren gekomen, en vraag u deze te bespreken in uw colleges en met uw gemeenteraden.

➤ *Woningbouwproductie en verdeelstuk sociale woningbouw*

Ik wil hier wederom uw aandacht vragen voor de vraagstukken die leven binnen de opgave Bouwen en Wonen. Voor wat betreft onze woningbouwproductie geldt dat wij op papier voldoende bouwplannen hebben maar de uitvoering gaat, om verschillende redenen, te traag. We hebben met elkaar een stevige bouwambitie geformuleerd (25.000 nieuwe huizen in 2030). Die ambitie hebben we niet voor niets: kwalitatief goede woningen zijn nodig om onze sociaaleconomische positie duurzaam te versterken. Goede nieuwbouwwoningen zijn dus van groot belang. Ik roep alle gemeenten op de komende collegeperiode extra in te zetten op de lokale uitvoering van onze regionale bouwambities. Bij het volgende Monitoringsoverleg voor de zomer zal ik de (nieuwe) bestuurlijke trekker(s) van de bouwopgave actief bevragen hoe de bestuurlijke werkgroep de benodigde versnelling in de bouwplannen gaat brengen.

Tegelijkertijd hebben we in de Drechtsteden ook het vraagstuk van de sociale woningvoorraad op te lossen. Ik constateer dat er nog steeds een tekort is aan deze woningen en dat het ons deze collegeperiode niet is gelukt om dit gezamenlijke probleem op te lossen. Tijdens het Monitoringsoverleg is mij duidelijk geworden dat de Regionale Woonvisie uit 2017 op verschillende wijze lokaal is vertaald, waardoor deze impasse is blijven bestaan. Het is van groot belang dat we hier als samenwerkende gemeenten goed uitkomen zodat dit vraagstuk onze samenwerking op andere beleidsterreinen niet in de weg gaat zitten. In regionale samenwerking gaat het immers niet alleen om het samen optrekken in de goedlopende dossiers. We hebben ook een verantwoordelijkheid om met elkaar lastige problemen op te lossen. Daarnaast moeten we ons lerend vermogen vergroten. Als er goede praktijkvoorbeelden bestaan, dan delen we die. Tegelijkertijd vraag ik van gemeenten die een bepaalde ambitie niet of tijdelijk niet bij kunnen benen om de andere gemeenten daarin de ruimte te geven. Zo bereiken we netto het grootste resultaat.

➤ *Lokale vertaling van de regionale ambities blijft een aandachtspunt*

Tijdens eerdere Monitoringsoverleggen heb ik uw aandacht gevraagd voor de lokale vertaling van de regionale ambities. Dit blijft een belangrijk aandachtspunt. Er is de afgelopen periode binnen gemeenten geïnvesteerd in integraliteit en personele capaciteit, ondanks dat gemeenten moeite blijven houden met het vullen van vacatures. We moeten nog meer dan al het geval is gezamenlijk capaciteit en middelen gaan organiseren om onze doelen te behalen.

Een ander belangrijk punt dat naar voren kwam in het Monitoringsoverleg is dat regionale afspraken niet in alle gevallen worden geborgd in lokale beleidsstukken en begrotingen. Dat is een onwenselijke situatie. In onze ruimtelijk-economische samenwerking ontwikkelen we met elkaar (in de Bestuurlijke Werkgroepen) visies en agenda's, maar stellen we die lokaal vast én die voeren we lokaal uit. Elke gemeente heeft hierin een belangrijke bijdrage te leveren. Ik vraag de (nieuwe) colleges en raden met klem om regionale ambities op een juiste manier lokaal te verankeren en te zorgen voor lokale uitvoering. Op die manier zorgen we ervoor dat we met elkaar de grote opgaven aankunnen!

➤ *Continuïteit van onze samenwerking is van cruciaal belang*

We werken nu een aantal jaren op een andere manier met elkaar samen in het ruimtelijk-economisch domein. Deze meervoudig lokale samenwerking heeft in alle opgaves aansprekende resultaten opgeleverd, waar ik erg trots op ben. Toch zie ik ook dat er nog veel moet gebeuren. Ik doe een beroep op alle gemeenten om de komende jaren te blijven inzetten op de uitvoering van onze gezamenlijke ruimtelijk-economische agenda. We moeten structureel blijven investeren in voldoende capaciteit en middelen en op de lokale vertaling van regionale ambities. We moeten gezamenlijk blijven optrekken, juist naar onze medeoverheden in Den Haag en Brussel. Er liggen volop kansen! Zeker het regeerakkoord (en de EU) sluiten aan op onze ambities en stellen daar veel geld voor beschikbaar. Het is aan ons om deze middelen binnen te halen. Dat lukt alleen als wij eensgezind optrekken met een sterk verhaal vanuit Smart Delta Drechtsteden. Een sterke regionale samenwerking, gebaseerd op onderling vertrouwen, transparantie en het nakomen van afspraken, is daarbij cruciaal. Laten we de ervaring van de afgelopen collegeperiode benutten zodat we in de komende collegeperiode slim, samen vooruit gaan en onze mooie regio naar een nog hoger plan²³ tillen!

Het vervolgproces

Ik vraag u om in uw colleges de aandachtspunten uit dit Monitoringsoverleg te bespreken en in te gaan op de lokale bijdrage die u hieraan kunt en wilt leveren. Het bijgevoegde verslag van het Monitoringsoverleg geeft u inzicht in de aandachtspunten die door de bestuurlijk trekkers van de Groeiagenda zijn genoemd. Vervolgens vraag ik u om de aandachtspunten voorzien van uw lokale duiding aan te bieden aan uw (nieuwe) gemeenteraden.

Dit was het laatste Monitoringsoverleg van deze collegeperiode.

Het volgende Monitoringsoverleg vindt plaats op 7 juli 2022.

Voor die tijd zien we elkaar hopelijk allemaal op 8 maart tijdens de volgende Kwartaalbijeenkomst van Smart Delta Drechtsteden in de Duurzaamheidsfabriek.

Hoogachtend,

A.W. Kolff

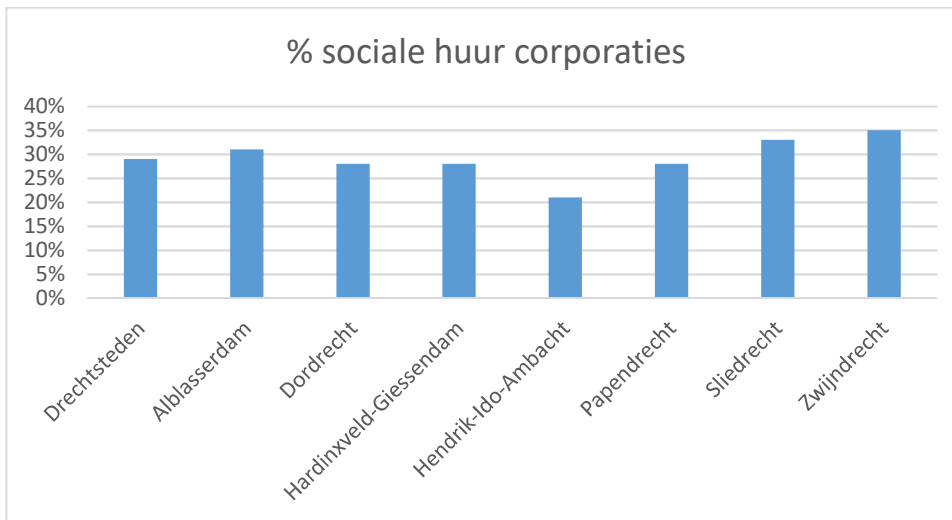
Burgemeester Dordrecht, regiovoorzitter Smart Delta Drechtsteden

Bijlagen:

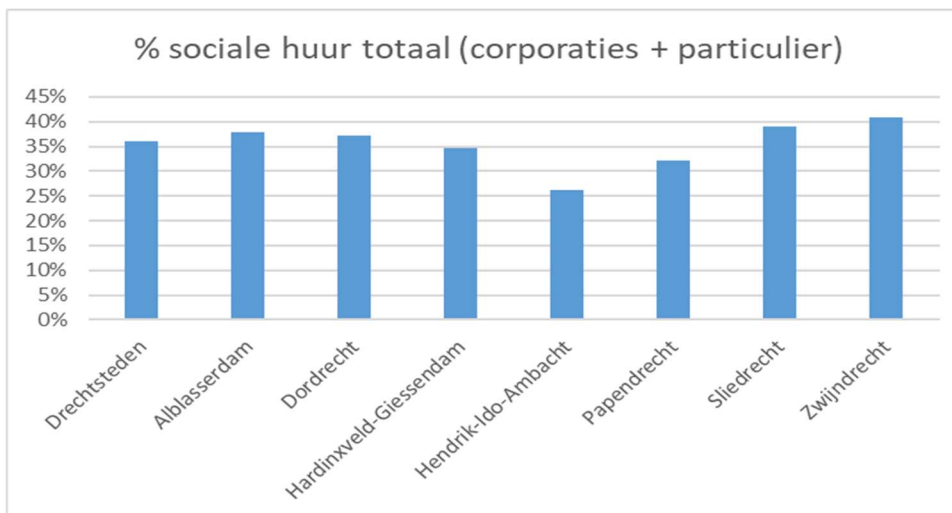
1. Het verslag van het Monitoringsoverleg van 3 februari 2022
2. Bijlage bij het verslag: kengetallen sociale woningbouw Drechtsteden

VERDELING SOCIALE HUUR DRECHTSTEDEN

Kengetallen sociale huur Drechtsteden op een rij.

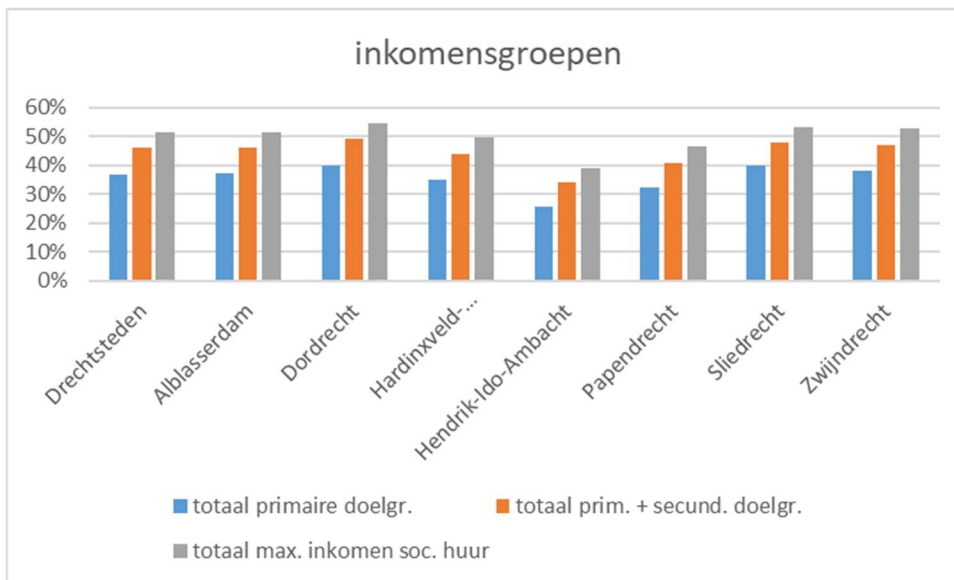

Bron: Woningmarktanalyse Drechtsteden 2020 (RIGO)

Bron: Woningmarktanalyse Drechtsteden 2020 (RIGO)

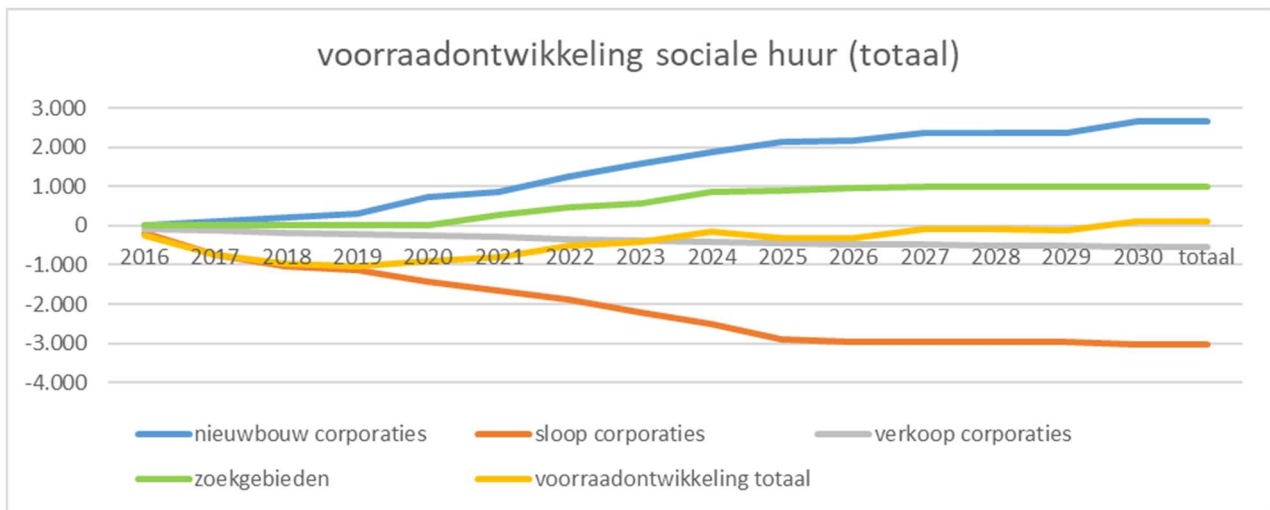
Bron: Woningmarktanalyse Drechtsteden 2020 (RIGO)

Bron: planmonitor wonen 01-12-2020

voorraadontw. soc. huur corpo. + zoekg. (cum.)	Dre	Alb	Dor	Har	HIA	Pap	Sli	Zwij
nieuwbouw corporaties	2.667	85	1.088	168	281	149	284	612
sloop corporaties	-3.025		-1.652	-96	-83	-99	-324	-771
verkoop corporaties	-527	-29	-355			-68		-75
voorraadontwikkeling corporaties	-358	85	-564	72	198	50	-40	-159
zoekgebieden	993		971			8		14
voorraadontwikkeling totaal	108	56	52	72	198	-10	-40	-220

Bron: planmonitor wonen 01-12-2020, ontwikkeling tot en met 2030

Bron: planmonitor wonen 01-12-2020

Bron: planmonitor wonen 01-12-2020, ontwikkeling tot en met 2030